

Humus

Afdelingsblad IVN Maastricht | Lente/zomer 2017 | nr 98



Maastricht

Bestuur

Voorzitter

Anneke van Montfort 06-11095935 an.van.montfort@hotmail.com

Vice-voorzitter

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com

Secretaris/ledenadministratie

Carlo Poolen 043-3626261 ivn.maastricht@home.nl

Penningmeester

Theo van Mulken 06-22434560 thvanmulken@planet.nl

Leden

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com
Gid van Schijndel 06-21253047 gid.van.schijndel@home.nl

Coördinatoren werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten

Irma Kokx 043-3258339* ipa.kokx@gmail.com
* na 18.00 uur

Werkgroep Jeugd - 'de Jekerdal-scharrelkids'

Tineke de Jong 043-3521109 tineke.de.jong@kpnplanet.nl

Werkgroep Flora (WGF)

Susanne Eussen 043-3259414 s.eussen@gmail.com

Werkgroep Natuurbeheer (WGNB)

Stephan Prinsen 06-42241763 stephanprinsen@gmail.com
Dirk v/d Weijer 043-3617900 bonlogis@hotmail.com

Werkgroep Vogels (WGV)

Janneke Ackermans 06-34832847 wgv.maastricht@gmail.com
Christine Woestenburger 06-48459788
Nico Wetzels 043-3479211

Werkgroep Wandelen met busvervoer

Herman Heemskerk 043-3613565 herman.heemskerk@home.nl

Werkgroep PR

Chrit Merckelbagh 043-3612892 chritm@gmail.com

Projectgroep Stadsnatuur

Rob Jansen 06-16778387 rob.jansen@jekerpmc.nl

Projectgroep Kloostertuin Opveld

Marieke Smits 043-3580020 mariekesmits_ivn@outlook.com

Secretariaat

Carlo Poolen 043-3626261
postadres: IVN Maastricht, Trichtervogdenstraat 70, 6223 CT Maastricht

Website www.ivn.nl/maastricht

Humus 98

Voorop staat...

...dat de Jekerdal-scharrelkids allerlei avonturen beleven in de natuur rondom Maastricht



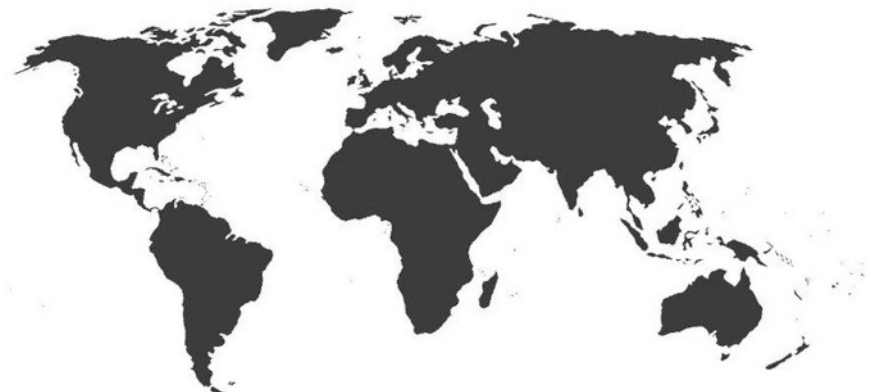
Een keer per maand gaan de Jekerdal-scharrelkids onder deskundige begeleiding van de jeugdbegeleiders van IVN Maastricht aan de slag in de natuur. Iedere keer met een ander thema. De ene keer spotten ze allerlei vogels, de andere keer gaan ze speuren naar sporen van allerlei dieren. Ze gaan de lente ontdekken in het Cannerbos of waterdiertjes zoeken in de Jeker vlakbij de Natuurtuinen Jekerdal, de thuisbasis van de Jekerdal-scharrelkids. Of in het donker struinen over de Sint Pietersberg: spannend! En wat dacht je van vleermuizen spotten ... gaaf!

Ben je tussen de 6 en 12 jaar? Dan kun je voor € 1,50 per keer meedoen met de Jekerdal-scharrelkids. Je kunt je opgeven bij Carlo Poolen, per e-mail: ivn.maastricht@home.nl

Wil je meer informatie over de Jekerdal-scharrelkids, neem dan contact op met coördinator Tineke de Jong, e-mail: tineke.de.jong@kpnplanet.nl of kijk op onze website voor het programma: www.ivn.nl/maastricht

Bestuursberichten

Waar toe zijn wij op aarde?



Iedere vereniging of stichting heeft wel een doel om na te streven. Vaak is er een missie of een visie geformuleerd om de leden en de omgeving duidelijk te maken waar de club voor staat. Ook IVN Maastricht heeft zo'n beleid opgesteld en doelen geformuleerd. Alles ligt vast in het beleidsplan en het vrijwilligersbeleid. Het laatste beleidsplan heeft een looptijd van 2012 tot en met 2016. Tijd dus voor nieuw beleid. Het bestuur heeft de keuze gemaakt om het beleid niet radicaal om te gooien. Nee, we zien meer in een gestage evolutie van de vereniging en de activiteiten. Het nieuwe beleid is besproken met de coördinatoren van de werkgroep en daarna kort gepresenteerd in de ledenvergadering van februari.

Terugkijkend naar het oude plan valt vooral de ontwikkeling van het jeugdwerk op. In 2012 hebben we als doel gesteld om weer een jeugdclub op te richten, Tegenwoordig zijn de Jekerdal Scharrelkids al weer een tijdje actief. In het nieuwe plan is veel aandacht voor projecten. Met deze werkvorm hopen we nieuwe mensen actief te krijgen op het gebied van natuur- en milieu-educatie. De bestaande activiteiten zijn we niet vergeten, met name de werkgroepen, onze excursies en de korte en langere cursussen zijn prima middelen om een breed publiek te bereiken.

Kijken we naar de doelgroepen, dan zien we een verschuiving van jeugd naar jong-volwassenen en gezinnen. Het blijkt moeilijk om de middelbare schooljeugd te bereiken. We besteden onze energie liever aan jonge volwassenen zoals studenten die we met behulp van aansprekende projecten proberen te mobiliseren. Dit betekent niet dat we andere doelgroepen links laten liggen. Als een leuke

activiteit voorbij komt, dat doen we mee. We kijken hierbij nadrukkelijk naar samenwerking met andere organisaties.

Een deel van het beleidsplan gaat over de promotie-activiteiten. De Humus, de flyers en de emailservice spelen een belangrijke rol. We zullen terughoudend zijn met het gebruik van de sociale media, Maar dat hadden we in 2012 al afgesproken.

Het vrijwilligersbeleid hebben we ook onder de loep genomen. In het nieuwe beleid ligt meer aandacht op het begeleiden van nieuwe vrijwilligers. Zoals alle verenigingen hebben we te maken met minder aanwas van nieuwe mensen. Elk nieuw lid verdient daarom onze volle aandacht. Dit willen we doen door alle nieuwe leden actief te benaderen. Daarnaast krijgen nieuwe actieve leden een coach als ondersteuning. Daarnaast waarderen we zeer de inzet van de bestaande actieve leden, dat doen we onder andere door de jaarlijkse dag voor de actieve leden.

In het nieuwe vrijwilligersbeleid is ook aandacht voor een veilige en prettige omgeving voor de vrijwilliger. Hiermee sluiten we aan bij de landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

Het beleidsplan en vrijwilligersbeleid 2017-2021 zijn te vinden op onze website, onder de tab 'Over IVN Maastricht' in het groene menublok. U kunt de documenten ook bij mij opvragen.

Carlo Poolen, secretaris
e-mail: ivnmaastricht@home.nl

Nieuwe leden

In de afgelopen periode hebben zich de volgende nieuwe leden aangemeld: Annelies Abelmann, Jenny Sondeijker, Marijke van der Bruggen, T. Ramaekers-v.d. Linden, Marlies Heijdra en Iris Rusman We heten iedereen van harte welkom bij onze vereniging.

Post

In dit overzicht vindt u de meest interessante post die het bestuur van IVN Maastricht in de afgelopen periode heeft ontvangen.

U kunt een poststuk opvragen bij de secretaris, Carlo Poolen.

- IVN Eijsden: De Wissel, december 2016 en maart 2017
- Concept verenigingsstatuten IVN-landelijk



Humus nu ook digitaal!

Er is een nieuwe service op de website van IVN Maastricht. Vanaf begin april 2017 is ons afdelingsblad 'Humus' ook digitaal te lezen op de website. Klik op de startpagina (www.ivn.nl/maastricht) op het kopje '**Humus - lees hier**' in het groene menublok. Je komt dan op de pagina waar Humus nr. 98 staat, klik op de groene tekst 'Humus 98' en de pdf wordt gedownload.

Onder het kopje archief staan de oudere nummers, nu alleen nog Humus nr. 97, dit archief wordt steeds verder uitgebreid.

Notulen Algemene Ledenvergadering 2016 (Concept)

22 februari 2017, 20.00 uur, Natuurtuinen Jekerdal

Aanwezige bestuursleden :

Anneke van Montfort	voorzitter
Theo van Mulken	penningmeester
Carlo Poolen	secretaris
Chrit Merckelbagh	bestuurslid
Irma Kokx	bestuurslid, vice-voorzitter

Aanwezige leden :

Herman Heemskerk, Antonie de Beaumont, Jean de Boer, Rob Jansen, Dirk van de Weijer, Tineke de Jong, Susanne Eussen, Henny Kloosterboer, Adri Dansen, Jan Lensen, Arie Boersma.

Afgemeld :

Gid van Schijndel, Wil de Jong en Stephan Prinsen

VERSLAG

1: Opening door de voorzitter

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2: Verslag van de algemene ledenvergadering van 30 maart 2016

De vergadering stelt het verslag ongewijzigd vast. Opmerkingen naar aanleiding van het verslag:

- Jean de Boer vraagt of de documenten over de omgangsvormen zijn verspreid onder de leden. De stukken zijn uitgedeeld aan de werkgroepen via de coördinatoren. Carlo stuurt de stukken aan Jean.
- Jean de Boer vraagt of een vertrouwenspersoon is aangewezen. Volgens de voorzitter volgen we het landelijk protocol. (aanvulling: ongewenst gedrag kan worden gemeld bij één van de bestuursleden. De melder kan zelf een keuze maken).

3: Verslag van de secretaris

Het jaarverslag is gepubliceerd in de Humus nr. 97. De secretaris geeft een korte mondelinge weergave. De vergadering stelt het verslag vast. Rob Jansen meldt dat bij de lezing die we jaarlijks verzorgen samen met het Natuurhistorisch Genootschap en het CNME door weinig IVN-ers wordt bezocht.

4: Financieel verslag van de penningmeester

4a. Financieel verslag 2016

De penningmeester deelt de balans en de verlies & winst rekening over 2016 uit. Naar aanleiding van een opmerking van de kascommissie is de voorraad wandelboekjes uit de balans verwijderd. De boekjes liggen op verschillende locaties, waardoor het moeilijk is om de werkelijke voorraad vast te stellen. Er zijn verder geen opmerkingen, de vergadering gaat akkoord met het financiële verslag.

4b: Verslag van de kascommissie

De kascommissie, bestaande uit Rob Jansen en Adri Dansen heeft de financiële stukken over 2016 gecontroleerd en verklaart dat alle gegevens correct zijn bijgehouden en geboekt. Op voorstel van de kascommissie verleent de vergadering het bestuur decharge over het jaar 2016. De kascommissie vraagt aandacht voor de financiële risico's bij de projecten die via de boekhouding van IVN Maastricht lopen. Dit geldt met name bij voorfinanciering. Het bestuur heeft dit advies overgenomen en wil dit in een klein comité bespreken. Het comité bestaat uit: Anneke, Gid, Theo, Adri en Rob. Het resultaat wordt in de volgende ledenvergadering aan de leden gepresenteerd.

4c: Benoeming kascontrolecommissie 2017

Herman Heemskerk stelt zich beschikbaar als lid van de kascontrolecommissie. De vergadering benoemt Rob Jansen en Herman Heemskerk tot kascontrolecommissie 2017.

4d: Realisatie 2016 en Begroting 2017

De penningmeester deelt de realisatie 2016 en de begroting 2017 uit aan de aanwezigen. Zijn voorstel is om jaarlijks € 600,- te reserveren voor het 50-jarig jubileum in 2021. De vergadering gaat akkoord met de realisatie 2016 en de begroting 2017. Arie Boersma doet de suggestie om de reserves duurzaam te beleggen.

5: Samenstelling van het bestuur

Anneke van Montfort, Irma Kokx en Gid van Schijndel treden volgens het rooster af als bestuurslid maar stellen zich herkiesbaar voor een nieuwe bestuursperiode van 3 jaar. De vergadering benoemt Anneke, Irma en Gid bij acclamatie tot bestuurslid van IVN Maastricht.

Het bestuur is op zoek naar een nieuwe penningmeester. Er is een kandidaat die in de loop van 2017 het penningmeesterschap eventueel wil overnemen. Nico Wetzels wil de ledenadministratie overnemen van Carlo Poolen.

6: Vooruitblik 2017

Irma Kokx geeft een vooruitblik op de activiteiten en projecten in 2017. Naar aanleiding van de landschapsgidsencursus lopen we de ommetjes van de cursisten als publiekswandelingen.

- Stadsnatuur: project wordt in mei afgesloten met het aanbieden van de stadsnatuurvisie aan de stad Maastricht. Het projectteam denkt na over een vervolg;

- Natuur op Maat: natuuractiviteit voor ouderen en gehandicapten. Aan IVN Maastricht is gevraagd om dit project over te nemen eventueel in samenwerking met de afdelingen in de Regio, het bestuur moet nog een besluit nemen. Henny vraagt aandacht voor jonge gehandicapten;

- Sterwandeling IVN-Regio op 10 september, verzorgd door IVN Maastricht;

- Aktie Schone Maas op 2 april;

- 2 dagexcursies;

- Ommetje Wolder; het ommetje is gerealiseerd, er wordt gewerkt aan aanvulling in de vorm van speelnatuur en een amfitheater;

- Kloostertuin Heer;

- Cursussen: Minicursussen vogels en bomen, Kaart/Kompas/GPS, Geologie en landschap van Zuid Limburg;

- Boomfeestdag (61^{ste} keer met 500 kinderen van 14 scholen);

- Start nieuwe natuurgidsencursus 4 september a.s..

6a: Beleidsplan en Vrijwilligersbeleid 2017-2021

Het huidige beleidsplan en het vrijwilligersbeleid zijn vastgesteld voor de periode 2012-2016. Het bestuur heeft de plannen nu geactualiseerd. De nieuwe plannen zijn besproken met de coördinatoren van de werkgroepen. In de komende Humus komt een artikel over de aangepaste plannen.

7: Rondvraag

Jean de Boer:

- Wat is er gebeurd met de suggestie voor het aanbieden van een reanimatiecursus voor de natuurgidsen? Het bestuur heeft besloten deze niet aan te bieden. In verband met de aansprakelijkheid moet dan bij iedere IVN-activiteit iemand aanwezig zijn die de cursus heeft gevolgd. Dit kunnen we als vereniging niet waarmaken. De vraag is welke voorzorgsmaatregelen gidsen moeten treffen bij activiteiten.

- Jean stelt voor om een smoelenboek van bestuur en gidsen op te stellen.

28 februari 2017, Carlo Poolen, secretaris

Komende activiteiten

****De Jekerdal- scharrelkids gaan iedere maand op zaterdagmiddag van 14.00-16.00 uur de natuur in. Opgeven bij Carlo Poolen, e-mail: ivn.maastricht@home.nl***

Zaterdag 13 mei - De Waardhoff in Mesch ontdekken*

De Jekerdal-scharrelkids gaan De Waardhoff in Mesch ontdekken aan de hand van leuke opdrachten. In dit natuurerrein staan prachtige educatieve borden welke planten en dieren daar voorkomen, er is een vogelwand, een insectenhotel, een dassenburcht, maar er ligt ook een berg grote keien bij de ingang tegenover Heiweg 3 Mesch, met een verhaal waar ze vandaan komen.

Zondag 21 mei - Natuurbeleving op Maat

Voor de derde keer wordt deze activiteit voor ouderen met een beperking georganiseerd door de natuurgidsen lichting 2014/15. Deze keer is de locatie Zorgcentrum Croonenhoff bij kloostertuin Opveld in Heer aan de Veldstraat.

Zondag 18 juni - Grensoverschrijdende landschapswandeling Jekerdal

Op 18 juni 2017 wordt een wandeling georganiseerd door het Jekerdal samen met het Buurtplatform Campagne. In deze wandeling staan verwondering over geologie, geomorfologie, natuur en landschap centraal. Vertrek is om 14.00 uur vanaf het Statieplein in Kanne (B). De gids voor deze wandeling is Carlo Poolen.

Zaterdag 24 juni - Slootjesdagen*

De Jekerdal-scharrelkids doen mee met de landelijke slootjesdagen. Dat wordt bij ons dit jaar de Kleine Weerd, waar we goed bij het water kunnen sinds



de bypass daar is aangelegd. Is het water daar schoon of komt er toch vervuild water van de Maas deze bypass binnen en waar kunnen we dat dan aan zien? Dat wordt dus veel waterdiertjes vangen en kijken of ze bij schoon of vuil water horen. Misschien kunnen we op een afstandje het gedrag van de konikspaanen bekijken, want als zij daar niet grazen dan groeit de Kleine Weerd helemaal dicht met struiken en nog later met bomen.

Het jaar van de ommetjes & de AvondNatuurVierdaagse

Ook de Avondnatuurvierdaagse staat in het teken van de ommetjes. Op 26 juni t/m 29 juni worden ommetjes in en rondom Maastricht gelopen.

Maandag 26 juni:

Ommetje Wolder met als gids Carlo Poolen. Het ommetje Wolder is op 15 januari feestelijk geopend tijdens de Nieuwjaarswandeling. Dit ommetje van 6 km voert de wandelaar door het Millenniumbos en het net aangeplante Hoogcannerbos. Het ommetje loopt verder door het eeuwenoude Cannerbos, door de tuinen van Kasteel Neercanne en langs de wijngaarden van Apostelhoeve en Nekummerhoeve. Via graften en holle wegen loopt het Ommetje terug naar de historische kern van Wolder met veel monumentale, karakteristieke Hoesen. Vertrek om 19.00 uur bij de kerk in Wolder beneden aan de trap.

Dinsdag 27 juni:

Ommetje Jekerdal met als gids Johanna Roona. Dit ommetje is een bijzonder mooie, historisch en landschappelijk zeer gevarieerde wandeling door het Jekerdal en het dorp Kanne, waarbij de ontstaansgeschiedenis door het uitslijten van het door de rivieren Jeker en Maas goed zichtbaar is. Vertrek om 19.00 uur (duur ongeveer 2,5 uur) vanaf de parkeerplaats **vlakbij de ingang** van Château Neercanne (aan de noordzijde van het kasteel), Cannerweg 800 Maastricht (coördinaten: 50.81892 - 5.66748).

Woensdag 28 juni:

Ommetje Borgharen met als gids Jeanne Boosten. Het thema van dit ommetje is: 'De Maas heeft het verleden van Borgharen bepaald. De mens bepaalt het heden en de toekomst van Borgharen!' Borgharen is ontstaan aan en door de Maas. Eeuwenlang bepaalde de Maas het ritme van het dagelijkse leven totdat de mens ging ingrijpen. Tijdens dit ommetje hoort, ziet en ervaart u dit menselijke ingrijpen in natuur en cultuur én de gevolgen ervan voor dit oude, agrarische dorp. Vertrek om 19.00 uur (duur 2,5 uur) bij de stuw van Borgharen aan de Sluisdijk. Hier is ook parkeermogelijkheid.

Donderdag 29 juni:

Groeven-ommetje in Cadier en Keer met als gids Marieke Smits. In het Limburgse landschap vind je prachtige geologische juweeltjes, zoals de Julianagroeven en de 'Wolfskop', vlakbij huize Blankenberg. Deze groeven vertellen ons heel veel over de geschiedenis van het Limburgse landschap. In dit ommetje kun je de verschillende kalksteenlagen en de 'orgelpijpen' bewonderen. Het is een afwisselende wandeling met adembenemende uitzichten. Vertrek om 19.00 uur bij het Raadhuisplein in Cadier en Keer. Hier kan ook de auto geparkeerd worden.



Vrijdag 25 augustus - Nationale nachtvlindertelling

In het weekend van 25 t/m 27 augustus staan de Nachtvinders centraal en worden deze landelijk geteld. IVN Maastricht doet op vrijdag 25 augustus aan deze telling mee onder leiding van vlinder-expert Marcel Prick. Hopelijk zijn dit jaar de weergoden ons goedgezind want vorig jaar hebben we vanwege het slechte weer de avond moeten cancelen. Omdat de nachtvinders pas actief worden in de schemering bij zonsondergang starten we om ongeveer 20.30. Belangstellenden zijn dan welkom bij het transferium bij Fort St Pieter, de nachtvlinderopstelling bevindt zich boven aan de trap naar het fort.

Zaterdag 26 augustus - Actieve-Leden-Dag

Dit jaar bezoeken we met onze actieve leden de hoofdtoegangspoort van het Nationaal Park Hoge Kempen: Connecterra. Het belooft een spectaculaire dag te worden. We gaan carpoolen en de voorlopige vertrektijd is 10.30 uur vanaf de Natuurtuinen Jekerdal. Graag opgeven voor 7 juni a.s. bij Irma Kokx. Meer info volgt zo snel mogelijk.

Vakantie v.d. Jekerdal-scharrelkids (behalve 26 augustus)*

In juli en aug gaan we met vakantie, maar voor wie thuis blijft is er 26 augustus een vleermuisavond voor de scharrelkids tijdens de landelijke vleermuisweekend. Ger Beckers neemt je vanaf 20.00 uur mee langs de Jeker.

Zondag 10 september - Sterwandeling

IVN Maastricht organiseert dit jaar de Sterwandeling waarbij de IVN-afdelingen uit de regio Maas & Mergelland gevraagd worden aan deel te nemen. Het programma is nog niet definitief maar het plan is om onder begeleiding van gidsen een wandeling te maken door de ENCI-groeven, mogelijk tot aan de Oehoe vallei. Vertrek en afsluiting zijn waarschijnlijk in Chalet D'n Observant.

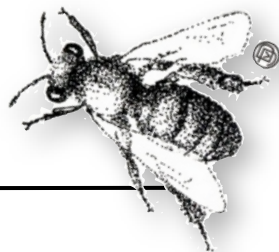
Zondag 17 september - Ommetje stad Maastricht

Gids Rob Jansen. Ook de stad is een landschap! Dat realiseren we ons meestal niet maar het is wel degelijk het geval. Ga mee en zie hoe eerst de natuur en vervolgens de mens dat landschap heeft gevormd. En natuurlijk welke kansen dat voor de natuur biedt. Vertrek 14.00 vanaf de parkeerplaats op de hoek Cabergerweg/Frontensingel.

Zaterdag 23 september - Tijd voor paddenstoelen*

De vakantie is voorbij en we gaan weer aan de slag. Deze keer maken de Jekerdal-scharrelkids een paddenstoelenpaspoort. Misschien wil een paddenstoelen-specialist wel met ons mee, want die weet er veel meer van en kan ons ook vertellen welke paddenstoel eetbaar is en welke niet. Hij kan ook het verschil laten zien tussen een plaatjeszwam en een gaatjeszwam. We hebben wel vochtig weer nodig anders blijven de paddenstoelen mooi in de grond zitten. Maar houtzwammen zullen we altijd wel kunnen ontdekken, die zijn altijd goed zichtbaar op dode bomen of op stronken.

Cursussen



Afgeronde cursussen

Er hebben weer 2 mini-cursussen Vogels plaatsgevonden. Johanna Roona verzorgde een cursus over Watervogels en Henny Kloosterboer en René Pirson besteedden aandacht aan de zintuigen van Vogels.

Mini-cursus Vogels 5: watervogels

Er zijn verrassend veel verschillende soorten watervogels in Limburg, met name in de winterperiode. De 5^e van de reeks mini-cursussen Vogels stond dan ook in het teken van deze watervogels. Met 13 deelnemers op dinsdagavond 17 januari hebben we door middel van kenmerken als grootte, kleur, gedrag, snavel en seizoen de verschillende watervogels de revue laten passeren. Tijdens de excursie op zondag moest ik helaas zelf in bed blijven met een stevige griep. Gelukkig waren Nico en Christine bereid om de excursie over te nemen. Het was een prachtige ochtend met een strakblauwe lucht en een lekker zonnetje. Naast verscheidene watervogels is ook de IJsvogel gespot, dus de dag kon niet meer stuk! [JR]

Mini-cursus Vogels 6: zintuigen van vogels

Er waren 13 deelnemers, van wie slechts 4 geen lid zijn van onze vogelwerkgroep. De belangstelling voor de minicursus lijkt af te nemen. De excursie, waaraan 10 mensen hebben deelgenomen, ging naar de Kevie, een natuurgebied bij Tongeren. Tot na de zomerperiode zal er geen nieuw deel komen van de Mini-cursus Vogels. Het wordt druk met het inventariseren van broedvogels en ook vanwege de komende vakanties. Wel zal ik in de bijeenkomst van de vogelwerkgroep op 9 mei een presentatie geven over de koekoek. [RP]

Cursus bomen

De nieuwe bomencursus heeft eenzelfde vorm als de mini-cursussen Vogels. Verspreid over het jaar wordt in elk seizoen een lessenspakket aangeboden: een theorieles gevolgd door een excursie. De belangstelling was overweldigend met 26 deelnemers die bijna allemaal de hele cursus willen volgen en 12 mensen op de wachtlijst. Dat betekent nu al dat er volgend jaar weer een bomencursus wordt georganiseerd. Het 1^e lesspakket had als thema 'Groeï en bomen herkennen aan wintersilhouet, knoppen en schors, en het gebruik van hout'. In de theorieles werd de nodige achtergrond informatie gegeven, maar ook werd de leeftijd van bomen geschat aan de hand van doorsnedes, knoppen werden bekeken aan de hand van meegebrachte taken en een bomenspel ging rond. De excursie in het Europapark van Gronsveld en het Savelsbos was koud, met wat natte sneeuw, maar ook weer erg informatief. [IK/TdJ]

Cursus Kaart, kompas en GPS

De cursus Kaart, kompas en GPS heeft uiteindelijk 7 mensen getrokken. Een paar meer was welkom geweest, maar dit is geen cursus om aan een grote groep te geven. Docent Carlo kon nu meer dan genoeg aandacht geven aan de verschillende mensen bij de soms toch wel moeilijke opgaves zowel in de theorielessen als in de praktijklessen.

Nieuwe cursussen

Natuurgidsenopleiding (NGO) in de pen

Om de continuïteit in de langere opleidingen van gidsen te behouden, zal er in sept. 2017 weer een natuurgidsenopleiding starten, zoals al jaren, weer samen met het CNME en IVN-afdelingen uit de regio Maas & Mergelland.

Een info-avond is op maandag 26 juni ingepland in de Natuurtuinen Jekerdal.

Voor meer informatie bij Tineke, e-mail: tineke.de.jong@kpnplanet.nl of John Steijns, e-mail: steijns@cnme.nl Via de eerste info-avond waren er 24 belangstellenden (tot nu toe 9 aanmeldingen). En wie niet kan wachten op die gidsenopleiding, volg alvast een bomencursus, vogelcursus, of geologiecursus bij IVN-Maastricht of een groencursus bij IVN Eijsden of andere cursussen hier in de omgeving, dan ben je al veel beter voorbereid op die lange opleiding (NGO duurt 1,5 jaar) waar deze onderwerpen ook aan bod zullen komen. [TdJ]

Cursus Geologie

Elke 2 jaar biedt Carlo Poolen een cursus Geologie aan waarin de geologie en het landschap van Zuid Limburg centraal staan. De ontstaansgeschiedenis



met de belangrijkste geologische tijdperken wordt behandeld in 4 theorielessen. In 4 excursies wordt aan de hand van het landschap bekeken wat er aan geologie hierover terug te vinden is. De theorielessen vinden plaats op dinsdagavond en starten om 20.00 uur in de Natuurtuinen Jekerdal en eindigen rond 22.00 uur. De excursies op zaterdagochtend zijn op verschillende locaties die tijdens de cursus bekend gemaakt worden. Deze starten om 09.30 uur en duren tot ongeveer 12.00 uur. De lesdata zijn: dinsdag 5 sep-

tember, zaterdag 9 september, dinsdag 26 september, zaterdag 30 september, dinsdag 3 oktober, zaterdag 7 oktober en dinsdag 31 oktober en zaterdag 4 november. De kosten zijn € 32,- voor leden en € 44,- voor niet-leden. Een digitale reader zit bij de cursuskosten inbegrepen. Voor meer informatie en aanmelding: Irma Kokx, ipa.kokx@gmail.com.

Van her en der

Nationale boomfeestdag in Maastricht

Op woensdag 22 maart 2017 vierde Stichting Nationale Boomfeestdag haar 60-jarig jubileum. Het thema is 'Bomen Verbinden' en is gekozen vanwege het feit dat in 60 jaar miljoenen kinderen 10 miljoen bomen (2200 voetbalvelden) hebben geplant en zo op een positieve manier verbonden zijn met de natuur. Tegelijkertijd was het 25 jaar geleden dat in Maastricht het Verdrag van Maastricht getekend is en de Europese Unie een feit werd.

Daarom werd dit jaar de nationale boomfeestdag in Maastricht gevierd met ca. 500 schoolkinderen en 150 genodigden. De eerste lindebomen van de Groene Loper zijn als 18 schoolbomen en als bomencirkel voor het Koningsplein geplant. Ook plantten de kinderen 75 nieuwe bomen, platanen, langs de Frankenstraat, want de iepen waren ziek of al dood. Op het Europaplein, bovenop de tunnelingen, plantten de kinderen met ambassadeurs of vertegenwoordigers van 28 Europese landen 28 eiken (één voor iedere lidstaat van de EU) in het kader van het project 'Europe Calling' en nog eens 50 zomer- en wintereiken op het Europaplein. Ook Limburgse Helden uit diverse regio's mochten meehelpen met bomen planten. En de BSO Boomhut liet zien dat zij konden inzaaien en blij waren met een stukje speelnatuur op de Groene loper, ingericht door Staatsbosbeheer.

Het was een hele organisatie waarbij we als IVN en CNME nauw waren betrokken. John Steijns en Tineke de Jong verzorgden de lessen in 17 klassen op 14 scholen, ook één uit Aken en één uit Zichen-Zussen-Bolder en het United World College. Zoals John zei: "We hebben alle 500 kinderen gezien met blijde



gezichten om hier aan mee te doen". Als IVN konden we 20 begeleiders en standhouders bij elkaar krijgen en dat was heel fijn, zo was IVN goed vertegenwoordigd, net zoals het CNME, zowel met begeleiders als echte vaklui om mee te helpen bij het planten. De boomfeestcommissie kon ook terugvallen op veel vrijwilligers die dag, want ook zij begeleiden kindergroepen of hielpen mee bij het inrichten van de Groene markt, de kerk voor een debat en een musical 'de klankentapper'. Het was allemaal goed verzorgd en de kinderen hadden een fantastische dag, alleen die toespraakjes, soms echt te lang, maar Pleun maakte het goed. Volgend jaar gewoon weer een lokale boomfeestdag. [TdJ]

Toekenning 'Tineke de Jong-penning' aan het echtpaar Henny Kloosterboer én René Pirson

d.d. 15 januari 2017 tussen 15.00-15.30 uur bij Chateau Neercanne.

Wat een verrassing voor Henny en René; om onduidelijke reden wordt je gevraagd glühwein in te schenken op onze nieuwjaarswandeling (we moesten ze met een smoes lokken) en dan blijkt dat wethouder Jack Gerats (onze oud-voorzitter) de tweejaarlijkse TdJ-penning komt uitreiken aan IVN-ers die heel veel voor IVN Maastricht hebben gedaan.

Unaniem was de commissie (Jack Gerats Harry Geelen, Stephan Prinsen en Tineke de Jong) over deze toekenning en het bestuur sloot zich hier graag bij aan.

En terecht, Henny en René zijn al bijna 25 jaar actief binnen IVN-Maastricht.

Henny en René werden in 1992 lid van IVN Maastricht en beiden werden actief lid van de Vogelwerkgroep (VWG). Zoals Henny zei op vakantie in een ver land wist ik allerlei vogels te spotten en te onderscheiden, dan moet ik dit ook in Nederland gaan doen. Ze begonnen bij de vogelwerkgroep met nestkasten controle van kool- en pimpelmezen in de Schark en bij Chateau Neercanne. Daarna kwamen ook de watervogeltellingen van SOVON (landelijke telling) langs de Maas er bij, er volgden nog vele andere tellingen. Niet alleen actief als vogelaar of vogelteller voor SOVON, zoals de meesten hen kennen, maar daarna ook actief met cursussen (vogelcursussen opzetten en geven) of begeleiden van cursussen (Natuurgidsenopleiding, jeugdbegeleiderscursus) of als bestuurslid (beleidsplan opstellen, interne con-



tacten onderhouden, vrijwilligersbeleid ontwikkelen) of waren beiden coördinator van de vogelwerkgroep. Ze volgden beiden de natuurgidsenopleiding rond 2000 en Henny werd ook nog landschapsgids en is ambassadeur van vogelbescherming. Zo zijn ze als gids divers inzetbaar. Ze tellen nu nog steeds het hele jaar door vogels, pakken projecten op, geven vogelcursussen en nemen zitting in opleidingsteams.

Kortom in bijna 25 jaar hebben ze zich constant ingezet voor IVN Maas- tricht, en andere bevriende organisaties en dat is van grote waarde voor een sta- biele en duurzame vereniging. Namens het bestuur, heel veel dank hiervoor. Eer- dere penningen zijn toegekend aan Carlo Poolen in 2013 en aan John Steijns in 2015. [TdJ]

Onder de loep

Beste IVNers,

In April is het Natuurhistorisch Ge- nootschap gestart met het project 'Onder de Loep'. Tijdens dit project nemen we ie- dere maand een soort onder de loep waar- van we de verspreiding gaan onderzoeken. Dit zijn allerlei verschillende soorten: van slakken tot bijen en van planten tot vlin- ders. Ze hebben allemaal echter één ding gemeen: het zijn soorten die als gevolg van opwarming hun grenzen naar het noorden verleggen, of die exoot zijn. De gekozen soorten zijn vrij algemeen, en kunnen ook in uw eigen tuin aangetroffen worden. Om meer te weten te komen over hun opmars en verspreiding hebben we uw hulp nodig. Wij roepen iedereen op om waarnemingen van deze soorten, het liefst met foto, door te geven via Waarneming.nl. Voor uitleg en vragen over Waarneming.nl kunt u terecht bij Martine Lemmens van Natuurbank Lim- burg. Wilt u geen gebruik maken van Waarneming.nl? Dan kunnen voor dit project ook smartpho- ne foto's worden ingestuurd. Voorwaarde hierbij is wel dat u de optie om GPS gegevens in de foto's op te slaan heeft inge- schakeld. De foto's kunt u sturen naar natuurbank@nhgl.nl. Meld u aan voor onze nieuwsbrief over dit project door een email te sturen, of meld u zich aan op onze speciale Onder de Loep facebookpagina. Via deze wegen houden wij u op de hoogte van de te zoeken soorten en van de resultaten van eerdere maanden. Wanneer iedereen in zijn omgeving uitkijkt naar deze soorten en de waarnemin-



gen doorgeeft, kan een mooi beeld gevormd worden van het voorkomen van de soort. Behalve dat u als waarnemer hiermee helpt kennis te vergaren, is er ook nog een mooie prijs te winnen. Iedere maand wordt onder de waarnemers een cadeaubon van Veldshop.nl t.w.v. 20 euro verloot, hoe meer waarnemingen u indient hoe meer kans u maakt.

Onder de loop: de Segrijnslak

De eerste soort die we gaan bekijken is de Segrijnslak (*Cornu aspersum*). Deze slak komt oorspronkelijk uit het Middellandse zeegebied, maar is inmiddels in verschillende delen van de wereld wijd verspreid. De verspreiding van deze soort buiten zijn oorspronkelijke leefgebied is voornamelijk veroorzaakt door menselijke activiteit. Waarschijnlijk waren de Romeinen de eersten die deze slak voor consumptiedoeleinden introduceerden in andere delen van Europa. Behalve opzettelijke introductie heeft ook onopzettelijke introductie met het vervoer van gewassen deze soort over verschillende continenten verspreid.

De Segrijnslak is makkelijk te herkennen aan het bolle huisje dat een bruine tot strogele kleur heeft. Het huisje is tot 4 cm breed en heeft 0 tot 5 donkere, brede spiraalbanden, vaak met witte vlekjes. Bij een volgroeid huisje is de mondrand versterkt door een witte lip. De Segrijnslak zou verward kunnen worden met de Wijngaardslak. Dat huisje heeft een veel lichtere grondkleur met smallere, egaal bruine spiraalbanden; de lip is bruin.



Segrijnslak (Foto: Olaf op den Kamp)



Wijngaardslak (Foto: Olaf op den Kamp)

De Segrijnslak is een cultuurvolger, wat betekent dat hij vaak in de buurt van bebouwing te vinden is. Je treft hem onder andere aan in plantsoenen, parken en tuinen, waar hij vaak een plaag vormt. Net als andere slakken is de Segrijnslak meestal 's nachts actief, onder andere om uitdroging te beperken. Ook kun je ze overdag na een regenbui zien rondkruipen. De Segrijnslak is een herbivoor die zich graag tegoed doet aan jonge groene planten, waardoor hij in tuinen veelal ongewenst is. Vind je een Segrijnslak? Geef het door! Uiteraard zijn ook waarnemingen van Wijngaardslakken welkom.

ENCI-groeve voor publiek toegankelijk!

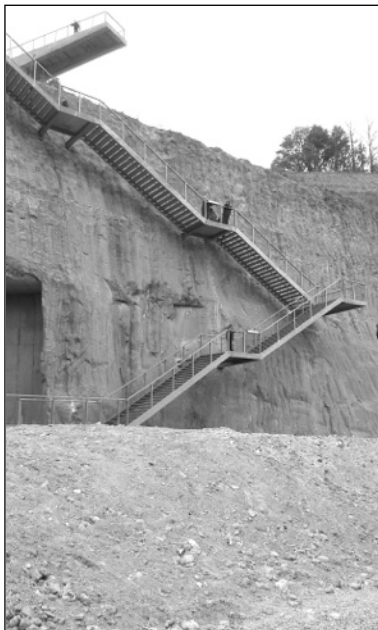
Vanaf woensdag 12 april 2017 is de ENCI groeve voor het publiek opengesteld. Vanaf die dag is de groeve via een gloednieuw wandelpad toegankelijk. Via de trap die in 2015 werd gebouwd maar nu pas is opengesteld bereik je de groeve. Het pad door de groeve verwijst naar de oude Luikerweg. Mede dankzij inbreng van meerdere IVN leden is de ENCI-groeve via het 'plan van transformatie' omgevormd tot een nieuw natuurgebied.

Wandelpad van de trap naar Châlet D'n Observant

De trap op de Sint-Pietersberg ligt in het verlengde van de Luikerweg. Parkeer de auto op de parkeerplaats bij Châlet Bergrust of langs de Mergelweg. Vandaar wandel je in een klein halfuurtje naar de trap. Na de afdaling van de trap word je een (heel) stukje door het oude mergelgangenstelsel geleid. Langs kalkgraslanden en via het natuurbad en de vijver 'Onder D'n Olifant' wandel je naar de overgangszone. Deze zone ligt tussen de groeve en het bedrijventerrein. Van deze zone wandel je over een tijdelijke voetgangersbrug naar het Infocentrum Châlet D'n Observant. De wandeling kan tot 1 november ook in omgekeerde volgorde gelopen worden.

Openingstijden

Tot 1 september is de groeve dagelijks geopend van 8 tot 20 uur, van 1 september tot 1 april van 9 tot 17 uur. Helaas is de groeve door de hoogteverschillen niet toegankelijk voor minder-validen. Honden zijn niet welkom omdat er voor begrazing van de kalkgraslanden schapen en geiten los in de groeve lopen. Zij kunnen van afgronden storten als ze opgejaagd worden. In het zuidelijk deel van de groeve wordt tijdens de komende winter *van 1 november tot 1 mei 2018* nog kalksteen gewonnen. In deze maanden blijft de groeve voor wandelaars toegankelijk vanaf de trap, maar dan kan niet de doorsteek worden gemaakt naar Infocentrum Châlet D'n Observant.



Projecten

PROJECT OMMETJE WOLDER

Met dit warme en zonnige voorjaar kunnen we ons nauwelijks meer voorstellen, dat het drie maanden geleden nog nat, winderig en koud was. In dit winterse weer gingen 12 januari 2017 vroeg in de morgen tien vrijwilligers van IVN, van de buurt Wolder en van het CNME op stap om de laatste hand te leggen aan het Ommetje Wolder. Er mocht niets mis gaan die dag want de officiële opening stond enkele dagen later al met dikke letters in de agenda.

Het Ommetje Wolder, zo schreven we in de HUMUS winter 2016/2017, is een bewegwijzerde wandeling van 6 km. De route loopt van het kerkdorp Wolder via het Millenniumbos naar het pas aangeplante Hoogcannerbos. Het ommetje loopt verder door het eeuwenoude Cannerbos, door de tuinen van Kasteel Neercanne en langs de wijngaarden van Apostelhoeve en Nekummerhoeve. Via graften en holle wegen loopt het Ommetje terug naar de historische kern van Wolder met veel monumentale, karakteristieke Hoes. Het ommetje biedt de mogelijkheid een uitstapje te maken naar het pittoreske Belgische dorpje Kanne. Het Ommetje loopt gedeeltelijk via onverharde, soms modderige wegen en smalle bospaadjes. En er is een afdaling door een mergelkloof in opgenomen. Dat alles vereist goed schoeisel en dat maakt het ommetje ongeschikt voor rolstoelen of wandelwagens. Het begin- en eindpunt van het Ommetje Wolder is op het Mgr. Vranckenplein. Dat punt, naast de bushalte, is gemarkeerd met een uitnodigend informatiebord.

Chrit Merckelbagh had als een echte professional al veel voorbereidend werk gedaan. Iedere vrijwilliger kreeg een mooie map met tekeningen, kaarten, foto's en geprinte instructies mee. Met evenzo professionele hand werden de vrijwilligers verdeeld over vijf ploegen. Twee ploegen gingen aan de slag met de aanleg van natuurlijke speelelementen, ontworpen door groep 8 van Kindcentrum Wolder. Het resultaat mag er zijn: een tunnel van wilgentenen maakt de wandeling over het open plateau spannender voor kinderen en een circuit van stapstenen daagt kinderen en volwassenen uit tot sportieve evenwichtsoefeningen. Een ploeg zaagde, boorde (met een grondboor!) en sloeg de paaltjes met een manshoge hamer in de vette ondergrond. Twee andere ploegen boorden en schroefden er weer op los om 50 - eveneens door Chrit ontworpen - wegwijzertjes netjes op reeds aanwezige en nieuw geslagen paaltjes te schroeven.



Deze mooie, groene en hufteproof bordjes met de “W” binnen de “O”, verwijzend naar het **Ommetje Wolder** zijn van verre zichtbaar. Zo begeleiden ze de wandelaar onbekommerd over de paden van het Ommetje.

Maar voordat de vrijwilligers op pad konden gaan om het Ommetje aan te leggen was er al veel voorbereidend werk gedaan. De route werd diverse malen, in de stromende regen en in verzengende hitte, proef gelopen. En het ontwerp werd even vaak aangepast. Veel literatuur werd bestudeerd en mooie foto's werden gemaakt om een folder met verantwoorde teksten en beelden te kunnen maken.

Kinderen van groep 8 van Kindcentrum Wolder hebben door middel van lessen en wandelingen kennis gemaakt met de nieuwe (en bestaande) natuur en de waarden ervan. Ze hebben tekeningen gemaakt van natuurlijke speelelementen voor het Ommetje. Een jury van Limburgs Landschap, CNME Maastricht en IVN Maastricht heeft het mooiste haalbare ontwerp eruit gehaald. En dat werd 12 januari 2017 aangelegd.



Nu al, drie maanden na de opening, is duidelijk te zien dat de paden van het Ommetje veel meer belopen zijn dan daarvoor. En aan de tenen van het tunneltje ontspruiten al de eerste katjes en de eerste wilgenblaadjes.

Het Ommetje Wolder is niet alleen bewegwijzerd, er is ook een folder in een oplage van 5000 stuks over verschenen. De folder is huis aan huis in Wolder en Campagne verspreid. Er zijn diverse uitreikpunten. Ook wordt de folder bij deze HUMUS gevoegd. Het Ommetje Wolder is zelfs terug te vinden op Googlemaps en op de websites van IVN Maastricht, IKL Limburg en Kern met Pit.



IVN Maastricht was initiatiefnemer voor dit Ommetje Wolder. Verder werkten enthousiast mee het Kindcentrum Wolder, het Buurtplatform Wolder, Aangenaam Wolder, het Limburgs Landschap, het CNME en de gemeente Maastricht. Subsidie werd verkregen van Gemeente Maastricht, Kern met Pit, de Van Dijk Nijkamp Stichting (IVN) en het IKL/IVN (Provinciaal ommetjesproject).

Kunstwerk Bandkeramiekers: uitbreiding van het Ommetje Wolder

De initiatiefnemers van het Ommetje willen nog een extra element aan het Ommetje Wolder toevoegen. De bedoeling is een verwijzing te maken naar recente archeologische vondsten uit de tijd van de Bandkeramiek en de IJzertijd. Deze vondsten zijn gedaan vlak bij het Ommetje. Het initiatief behelst een functioneel kunstwerk, ontworpen door het CNME Maastricht en aangelegd door vrijwilligers van IVN Maastricht, het Limburgs Landschap en het CNME.

De Bandkeramiekers

In 2013 is het Millenniumbos tussen de Muizenberg en het Cannerbos uitgebreid met het Hoogcannerbos. Dit nieuwe bos is aangeplant ter compensatie van 3000 gekapte bomen bij de bouw van de A2-tunnel Maastricht. Enkele maanden voor de aanleg van dit nieuwe bos zijn daar archeologische opgravingen uitgevoerd. Totaal is 3,5 hectare (ofwel 7 voetbalvelden) onderzocht. Archeologen hebben waardevolle resten opgegraven uit de tijd van de Bandkeramiek, de IJzertijd en de Romeinse tijd. De vondsten uit de periode van de Bandkeramiek (5250- 4900 v. Chr.) zijn van grote waarde. Dit omdat in deze tijd de toenmalige bewoners van het Limburgse land voor het eerst, in groepsverband, in huizen gingen wonen. Voor die periode trokken jagers als nomaden door het land. De Bandkeramische boeren bleven op eenzelfde plek wonen, in de nabijheid van hun akkers.

In het noordelijk deel van het opgravingsgebied (richting Millenniumbos) werd een Bandkeramisch dorp ontdekt. Het totale erf was circa 1500 m² groot.



Daar bevonden zich 6-8 huizen. Er hebben daar zeker vier opeenvolgende generaties, totaal ongeveer 60 mensen, gewoond. De woningen waren ongeveer 14 m lang en 5,5 m breed. Deze woonboerderijen werden slechts herkend door verkleuringen in de ondergrond. Naast kleine akkertjes aan de rand van de gehuchten, ingezaaid met emmertarwe en eenkoorn, lagen dicht bij de huizen omheinde moestuinen, met onder andere linzen en erwten. Dikke eiken, linden en iepen werden als bouw hout en brandhout gebruikt. Wilde appels en hazelnoten werden ontzien, want dat was goed voedsel. Tijdens de opgraving zijn 6 kuilen aangetroffen met enorm veel resten van vuursteenbewerking. Aan de buitenkant van de woonboerderijen zijn een aantal kuilen ontdekt, die gebruikt werden om löss te winnen ten behoeve van de woningbouw. Na deze ontginning werden de kuilen gebruikt als afvalput. Archeologen vonden in de kuilen met banden versierd aardewerk. De potten waren gemaakt van een fijnere klei, waarschijnlijk uit de Jekervallei. De versieringen waren eerst eenvoudig maar bij volgende genera-

ties kregen de banden meer versieringen. Na 4.900 v. C. heeft de groep de nederzetting verlaten. Een oorzaak of een reden daarvoor is niet voorhanden. In de IJzertijd, rond 800 v. C., dus 4000 jaar later, is in deze buurt een nieuwe nederzetting ontstaan. Ook hiervan werd een groot huis gevonden met een grootte van circa 25 x 8 meter. Deze nederzetting heeft ongeveer 400 jaar bestaan.

Het te realiseren kunstwerk, met een oppervlak van 15 x 5,5 meter, gaat dienen als buitenleslokaal en als speel- en verpozingselement. Het krijgt de vorm van een daadwerkelijk uitgegraven huisplattegrond. Het krijgt eveneens dezelfde oriëntatie als de oorspronkelijke huizen van de bandkeramiekers. De ondergrond wordt volgelegd met Grauwacke (zandsteen-split) en daarop komt een vast aangestampte 'kruimmellaag' eveneens van Grauwacke. De plattegrond wordt gemarkeerd met grote Maaskeien. Het palenplan binnen in het huis wordt met kleinere Maaskeien aangegeven. Er wordt een informatiebord geplaatst met uitleg over de archeologische vondsten, over het ontwerp en over de functie en betekenis van het kunstwerk. Rond het kunstwerk komen meer verwijzingen naar dit dorp. Denk aan de leemkuilen, een moestuin en een vuursteenwerkplaats. Diverse instellingen en instanties (provincie Limburg, NME fonds van Dijk Nijkamp (IVN), Elisabeth Strouvenfonds) hebben al subsidies toegezegd. [GV5]

PROJECT KLOOSTERTUIN OPVELD

Doe-dag, Hoog bezoek en Paasvuur!

De projectgroep Renovatie Kloostertuin Opveld heeft deze winter niet stilgezeten. Dankzij het binnenhalen van nieuw budget kan binnenkort projectfase 2 starten: het creëren van speelnatuur en aanvullende beplanting. De positieve ontwikkelingen in en rond het 'buurtbos' leiden tot een veldbezoek van wethouder Gerdo van Grootheest (8 maart), een nieuwe DOE-DAG (11 maart) EN een paasvuur (15 april).

Wie onlangs in de Kloostertuin is geweest, zal enkele zaken zijn opgevallen. Zo heeft Servatius Wonen & Vastgoed ervoor gezorgd dat de meeste bladeren op de paden zijn weggeblazen. Bomendienst Limburg heeft verder tal van bomen gesnoeid en Groencentrum Biesland heeft 'grasveld 1' (nabij ingang Veldstraat) aangepast door de meidoornhaag te verplaatsen en zo het wandelpad eromheen te verbreden.

De projectgroep heeft bovendien enkele mooie boomstammen laten plaatsen nabij de picknickbank op 'grasveld 3' (bij de Rode Beuk). Hiermee is een begin gemaakt met projectfase 2, die bestaat uit het creëren van speelnatuur en het toevoegen van aanvullende beplanting in het parkbos. De boomstammen - gratis gekregen van de gemeente - vormen natuurlijke klauterelementen die kinderen uitdagen tot inventief spel.

Plannen voor 2017

Met het nieuwe budget dat de projectgroep heeft weten te verkrijgen (Elisabeth Strouven Fonds, Fonds Natuur- en Milieu-Educatie (IVN), Oranje Fonds

hoveniersbedrijf
Groen || centrum Biesland

tuinarchitectuur - sierbestratingen - sierplanten

Al meer dan 25 jaar de specialist op het gebied van
aanleg en onderhoud van creatieve tuinen.

Volg ons op 

www.facebook.com/groencentrum.biesland

of kijk op

www.groencentrumbiesland.nl

Cannerweg 262, 6213 BL, Maastricht, tel. 043-3250421

Administratiekantoor

Th.J.H. van Mulken

Glazeniersdreef 70
6216 NZ Maastricht

E-mail: thvanmulken@planet.nl

Telefoon: 06-22434560

Kamer van Koophandel no. 1412473
Beconnummer 152092
Bank: NL64INGB0001412061

Voor al uw administratie- en belastingzaken

Activiteitenkalender

MEI

wo	03	20.00	N	Bestuursvergadering
za	06	09.30	L	WGF - activiteit nog te bepalen
za	06	09.30	L	WGNB- snoeien in boomgaard Amby
zo	07	12.00	L	Poëzie-wandeling Jekerdal - vertrek Susserweg 1, Biesland
di	09	20.00	N	WGV - bijeenkomst
za	13	14.00	L	Jekerdal - scharrelkids - fotospeurtocht de Waardhoff (Mesch) (pag. 7)
wo	17	20.00	L	WGF - Ambyervijver
zo	21	13.30	L	Natuur op Maat - Kloostertuin Opveld in Heer (pag. 7)
do	25		L	WGV - Hemelvaart weekend
di	30		L	Aanbieden Stadsnatuurvisie aan Maastricht - Centre Céramique

WGV = Werkgroep Vogels
WGF = Werkgroep Flora
WGNB = Werkgroep Natuurbeheer

JUNI

za	03	09.30	L	WGF - Brunsummerheide
wo	07	20.00	N	Bestuursvergadering met coördinatorenoverleg
za	10	09.30	L	WGNB- snoeien op nader te bepalen plek
di	13	20.00	N	WGV - Avondwandeling
zo	18	14.00	L	Landschapswandeling Jekerdal - vertrek Statieplein, Kanne (B) (pag. 7)
wo	21	20.00	N	WGF - activiteit nog te bepalen
za	24	08.00	L	WGV - excursie, locatie nog nader te bepalen
za	24	14.00	L	Jekerdal-scharrelkids - slootjesdag, Kleine Weerd bij Gouvernement (pag. 7)
ma	26	19.30	N	Informatie-avond Natuurgidsenopleiding Maas & Mergelland (pag. 11)
ma	26	19.00	L	AvondNatuurVierdaagse - Ommetje Wolder, vertrek P kerk Wolder (pag. 8)
di	27	19.00	L	AvondNatuurVierdaagse - Ommetje Jekerdal, vertrek P Château Neercanne
wo	28	19.00	L	AvondNatuurVierdaagse - Ommetje Borgharen, vertrek bij kerk Borgharen
do	29	19.00	L	AvondNatuurVierdaagse - Ommetje Cadier & Keer, vertrek Raadhuisplein

JULI

za	01	09.30	L	WGF - activiteit nog te bepalen
wo	05	20.00	N	Bestuursvergadering
za	08	09.30	L	WGNB- snoeien op nader te bepalen plek
di	11	20.00	N	WGV - bijeenkomst

wo	19	20.00	N	WGF - activiteit nog te bepalen
zo	30	08.00	L	WGV - excursie, locatie nog nader te bepalen

AUGUSTUS

za	05	09.30	L	WGF - activiteit nog te bepalen
di	08	20.00	L	WGV - Pimpelmezen-excursie, locatie nog nader te bepalen
za	12	09.30	L	WGNB- snoeien op nader te bepalen plek
wo	16	20.00	N	WGF - activiteit nog te bepalen
vrij	25	20.30	L	Nationale Nachtvindertelling - Fort St. Pieter (pag. 9)
za	26	10.30	L	Actieve-Leden-Dag - Connecterra , carpoolen vanaf Natuurtuinen (pag. 9)
za	26	20.00	N	Jekerdal - scharrelkids - Vleermuizenactiviteit
zo	27	08.00	L	WGV - excursie, locatie nog nader te bepalen

SEPTEMBER

za	02	09.30	L	WGF - activiteit nog te bepalen
ma	04	19.30	N	Start Natuurgidsenopleiding Regio Maas & Mergelland
di	05	20.00	N	Cursus Geologie - Theorieles 1 (pag. 11)
wo	06	20.00	N	Bestuursvergadering
za	09	09.30	L	WGNB- snoeien op nader te bepalen plek
za	09	09.30	L	Cursus Geologie - Excursie 1, locatie wordt nog bekendgemaakt (pag. 11)
zo	10	12.30	L	Sterwandeling Regio Maas & Mergelland - ENCI-groef (pag. 9)
di	12	20.00	N	WGV - bijeenkomst
di	19	20.00	N	Cursus Bomen - lespakket 3 theorie (pag. 11)
wo	20	20.00	N	WGF - activiteit nog te bepalen
zo	17	14.00	L	Ommetje Stadsnatuur Maastricht - vertrek P Cabergerw./Frontensgl. (pag. 9)
za	23	14.00	L	Jekerdal - scharrelkids - paddenstoelen zoeken, vertr. Europapark Gronsveld
zo	24	09.00	L	WGV - excursie, locatie nog nader te bepalen
di	26	20.00	N	Cursus Geologie - Theorieles 2 (pag. 11)
za	30	09.30	L	Cursus Geologie - Excursie 2, locatie wordt nog bekendgemaakt (pag. 11)
za	30	09.30	L	Cursus Bomen - lespakket 3 excursie (pag. 11)

N = de activiteit vindt plaats in de Natuurtuinen Jekerdal - Drabbelstraat 7
L = de activiteit vindt plaats op locatie
Kijk voor meer info op ivn.nl/afdeling/maastricht

**Parkeer voor Natuurtuinen s.v.p. aan de Mergelweg.
Boete parkeren in de Drabbelstraat: € 70,- !!**

en 'Kern Met Pit'/Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij) kan 'grasveld 3' weldra worden aangepakt, zodat dit een speelweide voor kinderen wordt. Voorts worden er kleurige en geurige heesters (die vogels en vlinders aantrekken) geplant op de hoeken van 'grasveld 1'.

Het braakliggend stuk bij het kruispunt van het senioren-ommetje (nabij de kapel) wordt gefreesd en daar komen mooie bodembedekkers te staan. Als het budget het nog toelaat, komt er een bloemenweide op 'grasveld 2' (het middelste) en mogelijk kleinfruit en fruitbomen. Verder zijn er plannen voor een bijenhotel en een bosuilkast. Tot slot plaatst de projectgroep twee afvalbakken die de gemeente gratis heeft geleverd.

Activiteiten in maart

Op 8 maart om 10.00 uur heeft wethouder Gerdo van Grootheest ons verast met een veldbezoek en een cadeau: een steeliep. Hij sprak ons toe vol waardering voor de inzet van al onze vrijwilligers! Op 11 maart hebben we DOE-DAG 3.0 georganiseerd. We hebben 800 grondbedekkers geplant op het braakliggend stuk. Er is veel gesnoeid en opgeruimd! Dank aan alle vrijwilligers en de drie kinderen, die hebben mee gewerkt!

Paasfeest met vuur op 15 april van 19.00 uur tot 21.00 uur

Op 15 april organiseerden we een buurtbelevingsactiviteit samen met IVN Maastricht voor de buurtkinderen en de Jekerdal-scharrelkids: we hebben een bosuilkast geplaatst en verteld over de bosuil die we hier weer naar toe willen lokken. De kinderen hebben paaseieren gezocht en hout gesprokkeld en een heus paasvuur gemaakt! Het was een succes met ca. 50 kinderen en evenzovele volwassenen.

Een inspirerend veldbezoek aan Kloostertuin Opveld

De wethouder was uitgenodigd om het project Kloostertuin Opveld te bekijken. Maar de gemeente had tevens een verrassing in petto. We begonnen met een toespraak van de wethouder, die ons - vrijwilligers - in het zonnetje (nou ja, figuurlijk ☺ het regende!) zette met een echt cadeau: de fladder- of steeliep, geplant bij de ingang aan de Veldstraat. Deze fladderiep had de 'bomenman'



van de gemeente Johan Cannoot gewonnen met een verhaal over de meest inspirerende boom. Hij koos de steeliep, want boomkwekers vinden een steeliep een ramp omdat deze de neiging heeft scheef te groeien, terwijl zij kaarsrechte

bomen ambiëren. Het leuke is dat de steeliep 20 jaar geleden door IVN Maastricht, als milieuprijs van de gemeente, is gekozen om deze vergeten en inheems iep, voorkomend in de hellingbossen en langs de beken, weer onder de aandacht te brengen. En dat is gelukt, sindsdien kennen we vele geplante steeliepen in de gemeente (inmiddels heb ik, Tineke, er al 7 hier en daar zelf mogen planten en de gemeente heeft er nog veel meer geplant. En dat is ook goed voor de iepenpage (vlinder) die steeds meer gezien wordt, nu ook in Maastricht.

Marieke (als projectleider Kloostertuin Opveld en Tineke als promotor steeliep) mochten als eerste met de schop aan de gang en dat op Internationale Vrouwen-



dag????!! Daarna hebben we een klein ommetje gemaakt langs het kapelletje met onder andere een mozaïekafbeelding van Jeanne d'Arc (een ontwerp van Loontjens); de Rode Beuk met de boomstronken als nieuwe natuurelementen. Vervolgens naar de monumentale kloosterkapel. Zuster Brigitta heeft ons de indrukwekkende kloosterkapel (Rijksmonument) van binnen laten zien en kort over de geschiedenis ervan verteld. Tot slot een lekker warm kopje koffie of thee met bitterkoekje. [TdJ]

Blijf op de hoogte van onze activiteiten:

E-mail service	Aanmelden bij Chrit Merckelbagh, werkgroep PR: chritm@gmail.com
Website	Kijk ook op de website voor het laatste nieuws, www.ivn.nl/maastricht
Humus	Nr. 99 komt uit: begin september en loopt tot half januari 2018

Logboek werkgroepen

Werkgroep Publieksactiviteiten



Zondag 15 januari - IVN-Nieuwjaarswandeling tevens de opening van het Ommetje Wolder

Op zondag 15 januari 2017 organiseerde IVN Maastricht haar traditionele nieuwjaarswandeling. Het was tevens de officiële opening van het 'Ommetje Wolder' dat die dag als nieuwjaarswandeling gelopen werd (lees elders in dit blad meer over het 'Ommetje Wolder'). Ongeveer 75 mensen liepen mee. Het waren niet alleen IVN-ers, maar ook schoolkinderen, buurtbewoners en vertegenwoordigers van organisaties die meehielpen aan de totstandkoming van het Ommetje Wolder.

Bij het startpunt op het Mgr Vranckenplein heette Anneke van Montfort, voorzitter IVN Maastricht, iedereen welkom. Anneke benadrukte, dat IVN een vereniging met actieve leden wil zijn en dat ze trots is op het groot aantal actieve leden



in Maastricht. Ook memoreerde ze, dat IVN Maastricht nieuwe wegen gaat bewandelen. Het is immers gebleken, dat IVN-ers gemakkelijker warm lopen voor een klus, dan zich structureel te binden aan een taak of een werkgroep. Er zijn daarom in 2016 meerdere projecten gestart: Stadsnatuur, Kloostertuin en Ommetjes. Anneke bedankte alle instanties die hadden meegewerkt aan het Ommetje Wolder. Anneke overhandigde voorts het eerste exemplaar van de folder Ommetje Wolder aan de wethouder Gerdo van Grootheest.

Vervolgens opende de wethouder het Ommetje Wolder officieel door onthulling van het infobord. Hij vertelde, dat hij het gebied van het Ommetje goed kende, omdat hij samen met zijn hond Klaas vaak het 'rondje Wolder' liep. De wethouder maakte van de gelegenheid gebruik zijn natuur- en landschapsbeleid nog eens kort uit te leggen. Onder zijn leiding is veel Maastrichtse natuur toegevoegd. Zo ook bij Wolder waar in 2013 het Hoogcannerbos is geschapen waar 30.000 bomen zijn aangeplant ter compensatie van de 3000 bomen die gekapt zijn om de A2-

tunnel te kunnen aanleggen. Gerdo benadrukte ook dat hij burgerinitiatieven zoals dit Ommetje altijd van harte ondersteunt. Hij prees ook het Ommetje, omdat dit niet alleen de natuur beter verbindt met Wolder, maar ook de cultuurhistorie. Daarom ondersteunt Gerdo ook de totstandkoming van het kunstwerk over de bandkeramiekers, eveneens een initiatief van IVN Maastricht. Het Ommetje Wolder was helemaal af en werd als zodanig geopend nadat Gerdo samen met kinderen van Wolder de tunnel van wilgentenen had afgebouwd.



Tijdens de nieuwjaarswandeling werd op verschillende plekken halt gehouden om de IVN-werkgroepen in de gelegenheid te stellen uitleg te geven over hun activiteitenprogramma 2017.

In de tuinen van Chateau Neercanne was een extra lange pauze. Niet alleen om uitleg te krijgen over het (semi) bio wijngoed van het Chateau en om te genieten van overheerlijke Chateau Glühwein geschonken door Peter Harkema.

Maar vooral ook om wethouder Jack Gerats, onze oud-voorzitter, de gelegenheid te geven de Tineke de Jong-penning uit te reiken aan het echtpaar Henny Kloosterboer en René Pirson. Wethouder Jack Gerats zei vereerd te zijn deze penning aan het echtpaar te mogen uitreiken. Hij roemde de indrukwekkende staat van dienst van deze twee vrijwilligers. En hij stelde dat vrijwilligers een essentieel onderdeel vormen van onze sociale en saamhorige stad.

De deelnemers aan de nieuwjaarswandeling waren ca 16.30 uur terug in Wolder. Van de gelegenheid om (deels) op kosten van IVN in café Aajt Vroenhove onder genot van een consumptie na te keuvelen over Wolder, Campagne en hun natuur en landschap werd gretig en uitbundig gebruik gemaakt. [GvS]

Zondag 19 februari - Ommetje Bemelen

Leuk om de landschapsgidsen die we hebben opgeleid nu ook actief te zien bij de publieksexcursies voor IVN Maastricht. In februari liep ik mee met het ommetje van Anton van den Broek, alhoewel ik pas aansloot toen de groep van 14 wandelaars de Bemelerberg op en af waren gegaan voor het mooie uitzicht. We liepen de route nu eens andersom en konden al genieten van de katjes van hazelaar, maar ook nog van de muziek van de carnaval, opeens ballonnen in de lucht i.p.v. vogels. Toch hoorden we al de grote lijster zingen en ook de koolmees, de boomklever en de boomkruiper (er waren vogelaars bij). Voor voorjaarsbloei in het bos was het nog te vroeg, maar de eerste blaadjes kwamen voorzichtig uit de grond. Maar zoals alle landschapsgidsen kunnen ze ook veel vertellen over het landschap, de cultuurhistorie, of kregen aanvulling van medewandelaars, zeker als er ook nog mensen, die meeliepen, hier gewoond hebben. We hebben zelfs een extra rondje gemaakt en zo liepen we achterom over een pad waar ik nog nooit was geweest, dus altijd een verrassing als je meeloopt. [TdJ]

Zondag 19 maart - Ommetje Landgoederen

In maart liep ik mee met Petra Aarts-de Jong, voor het eerst deed ze dit ommetje voor publiek, best eng vond ze, maar er was onderweg niets van te merken. Gelukkig een klein groepje van 7 personen, waarbij de wisselwerking directer is. En zo nam ze ons mee van heden naar verleden en andersom. Nieuw was voor de meesten het stationnetje bij Vaeshartelt en Mariënwaard, ooit aangelegd voor de bevoorrading van de landgoederen en vervoer van de landheren en -dames. Na 100 jaar is hier weer een station, maar nu als station Maastricht-Noord. Ook een bomenrij is teruggezet op een oude lanen-structuur naar Petit-en Grand Suisse. Met later ook de discussie hoe ga je om met de beukenlaan bij Vaeshartelt die nu hun ouderdom hebben bereikt, maar bomen die nog best jaren meekunnen voordat ze echt omvallen. Alles vervangen, of per boom die echt te gevaarlijk wordt; de vrienden van Vaeshartelt pleiten voor zo lang mogelijk behouden en alleen vervangen als het niet meer anders kan (gevaar voor de mens die daar loopt of fietst).

Het park rond Vaeshartelt blijft mooi, maar als het onderhoud achterwege blijft dan holt zo'n park snel achteruit. De hoge sequoia's zullen het wel overleven, maar het bosmilieu, de boomgaard en het bloemrijk grasland vraagt meer onderhoud. Nu konden we er nog van genieten, want het park is openbaar.

Kortom we hebben genoten en Petra heeft haar vuurdoop gehad en met vlag en wimpel geslaagd! [TdJ]

Zondag 2 april - Opschoonactie langs de Jeker

De opschoonactie bij de Jeker, in het kader van het Schone Maas-project, op zondag 2 april werd door slechts 4 'die hards' van het IVN gedaan (Carlo, Theo, Enne en Antonie) maar heeft toch weer een bedrag van 90 euro opgeleverd.

Ook in het kader van het Schone Maas project hebben Irma en Enne twee oevers langs de Maas gemonitord en geïnventariseerd (*Oeverwalonderzoek*) wat voor afval hier aangetroffen wordt. Opvallend was dat aan de ene oever vooral weg-

geworpen afval te vinden was (lege flesjes en lege bierblikjes) terwijl aan de andere oever veel meer aanspoelafval lag: veel textiel, restanten van plastic tassen. De resultaten zijn doorgegeven aan het IVN Consulentschap.

Zondag 9 april - Grote schoonmaak op de Louwberg en in het Cannerbos

Heerlijke tomatensoep met echte balletjes geserveerd door Jerome, de nieuwe eigenaar van slagerij Pinckaers, was de beloning voor het gilde schoonmakers dat zondag 9 april al vroeg uit de veren was om de Louwberg en de Cannerberg op te schonen. Aangenaam Wolder/Campagne en IVN Maastricht dragen beide natuur en landschap een warm hart toe. Het is dan ook niet zo vreemd, dat deze twee partijen tijdens de opening van het Ommetje Wolder afspraken om in het voorjaar 2017 een grote schoonmaakactie te houden op de Louwberg en in het Cannerbos. 9 april werd als datum op de kalender geprikt. Palmzondag, het begin van de Goede Week, is traditiegetrouw het startsein voor de grote schoonmaak. En dit jaar dus niet alleen in huis, maar ook tot ver daarbuiten. Om 10 uur verzamelden de afvalinzamelaars zich onder een stralende zon nabij het ijzeren veldkruis op de Susserweg. Zes ploegjes werden voorzien van professioneel gereedschap en 'het bos ingestuurd'. Van de Apostelhoeve tot de Muizenberg en van Leonidas tot Château Neercanne kuisten de ploegen veldwegen, bermen, parkeerplaatsen en bospaadjes. Niet alleen het stralend weer, ook de

kersenbloesem en bloeiende bosplanten als maagdenpalm, bosanemoon en speenkruid motiveerden de afvalprikkers extra hun best te doen.

De 'opbrengst' mocht er zijn: 25 grote, goed gevulde zakken met vuil werden opgehaald. Er werden heel wat blikjes, plastic afval, drugszakjes en velletjes zilverpapier opgeprikt. Ook een hele bijzondere vondst werd gedaan: een hele kerst-

stal, de beeldjes zorgvuldig verpakt in krantenpapier. Alleen een bankstel, gedumpt op de parkeerplaats in het Cannerbos paste niet in een vuilniszak.

Twee jaar geleden vond deze grote poetsbeurt ook plaats, toen werd 6 m³ vuil opgehaald. Dit jaar dus veel minder. Daar was alom tevredenheid over. 'Sjiek en Sjoen - samen doen' heeft kennelijk ook weerklank gevonden bij gebruikers van het buitengebied Wolder.

[GvS]



Werkgroep Jeugd

Jekerdal-scharrelkids

De scharrelkids ontdekken het stadspark rond te kerst

We maakten er een zelfbedachte speurtocht van, zoiets van "Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet". Om in de kerstsfeer te blijven zochten we de hoogste kerstboom op. Karol: "We hadden een boom gemeten, hij was 40 stappen hoog".

Aan het eind popelden we om op drie bankjes onze kerststukjes te maken van opgeraapte takjes, bladeren, schors en besjes van hulst en taxus. Een meneer die langs liep vond de stukjes heel mooi.



Zaterdag 28 januari - De Scharrelkids tellen tuinvogels

Het laatste weekend van januari is gereserveerd voor de Nationale Tuinvogeltelling. In heel Nederland speuren mensen in hun eigen tuin naar vogels. De Scharrelkids doen mee, we hebben immers de prachtige Natuurtuinen aan de Drabbelstraat ter beschikking. Na een korte uitleg door Henny Kloosterboer van de Vogelwerkgroep gaan we met 8 Scharrelkids op pad. Iedereen heeft een verrekijker en een scorelijst ter beschikking. In een half uur tijd tellen we 11 soorten vogels: zwarte kraai (4 stuks), ekster (2), houtduif (1), heggemus (1), koolmees (3), vink (1), stadsduif (2), roodborst (1), merel (1), torenvalk (1) en winterkoning (1). Vooral de kraaien en eksters maken indruk door hun grootte, het lawaai dat ze maken en het voortdurend heen en weer vliegen. Dit smaakt naar meer en we besluiten om een nieuwe telling te doen langs de Jeker. Eerst bewonderen we de vele sporen van de bevers, maar al snel zien we de eerste vogels. 12 Soorten kunnen we afvinken: ekster (10), Vlaamse gaai (1), houtduif (1), roodborst (1), fazant (2), kokmeeuw (2), buizerd (1), dodaars (2), waterhoen (3), wilde eend (6), wintertalingen (2) en stadsduif (1). Ondertussen helpen we ook nog enkele voetballers die hun bal in de Jeker hebben geschopt. Aan het einde verzamelen we weer in de Natuurtuinen en we maken de score op. Geen slecht resultaat. Iedereen krijgt nog een tijdschrift en een vogelzoekkaart en mag dan naar huis. [CP]

Zaterdag 18 februari - Fotospeurtocht langs de landgoederen

Dit keer namen Petra en Myra de Scharrelkids mee door een gebied van oud (200 jaar geleden en oude landhuizen) en nieuw (door de tunneltjes onder de nieuwe aansluitingen van de A2 naar het industriegebied). Deze route hadden ze gemaakt voor de landschapsgidsencursus. Dit keer 10 aanmeldingen, maar bij vertrek toch maar 7 kinderen gekomen (2 toch nog op het nippertje afgemeld en 1 stond bij het verkeerde station). Gelukkig viel het weer mee; het was zelfs een beetje warm en de jas kon uit. Iedereen kreeg een aantal foto's in de hand en als ze iets in het veld herkenden moesten we stoppen en werd er iets verteld over de oude weg, een boom, het landgoed of het bos. Het leukste was de oude boom



die takken tot op de grond had en dus een ideale klimboom bleek. Ook de hoge sequoia was imposant, de stam voelde warm aan en de kegels hadden net mondjes op de buitenzijde (ze gaven kusjes?). De ijskelder voor vleermuizen was geheimzinnig, evenals de hut waar ze al eens eerder hadden gespeeld. Op een goed moment had iedereen wel wat in de handen verzameld, takken, veren, kegels, bladeren en stokken. Er valt altijd wel iets te verzamelen. Met de handen vol waren we weer op tijd terug bij station Noord. [TDJ]

Zaterdag 11 maart - Op zoek naar bomen in Heugem

Na een lange periode van koud en nat weer is het zaterdag 11 maart mooi weer. Een zonnetje zorgt voor een temperatuur van ongeveer 15 graden, daarom zagen we ook nog een vlinder vliegen. Prima weer voor een wandeling. 6 Scharrelkids verzamelen zich voor het verzorgingstehuis La Valence, gelegen midden in Heugem. Daar start de speurtocht met als thema bomen, gebaseerd op het bomenwandelboekje 'Gids bomenpad Heugem'. Nadat we gecheckt hebben of iedereen een boom herkent, kunnen we op pad. De tocht is aan de hand van foto's van bomen goed te volgen. Al snel volgen de eerste opdrachten en leren we hoe veel verschillende soorten bomen er wel niet zijn in Heugem. We moeten aan de slag en fanatiek meten we boomhoogtes en stamomtrekken. Ook verzamelen we blaadjes, wat natuurlijk moeilijk is in deze tijd van het jaar. Precies op tijd zijn we terug bij La Valence waar nog ruimte is voor een spelletje tikkertje in het gras. [CP]



Werkgroep Flora



Zaterdag 3 december - Algemene begraafplaats

Jean de Boer, die zich al jaren verdiept in de cultuurhistorische geschiedenis van de begraafplaats, heeft ons een geweldige excursie bezorgd. Meteen bij binnenkomst via de oude hoofdingang aan de Tongerseweg zien we een rode (dus inheemse) eekhoorn scharrelen tussen de oude bomen in wat voorheen het Lutherse gedeelte was. Als eerste legt Jean ons het verschil uit tussen een kerkhof en een begraafplaats. Als je dit eenmaal weet is het simpel om te onthouden: een kerkhof is een hof rondom een kerk. Wanneer mensen niet bij een kerk begraven worden, is het altijd een begraafplaats. Langs de mooie oude bomen zoals taxus en diverse cypressen die o.a. omdat ze altijd groen blijven het symbool zijn van de verbinding tussen leven en dood (eeuwigheid), bezoeken we de verschillende gedeeltes. De eerste overledene is hier begraven in 1812 en verschillende architecten zijn verantwoordelijk geweest voor de aanleg en inrichting van de verschillende uitbreidingen.

De bloem om op graven te leggen was van oudsher de lelie. Toen echter uit Japan de veel goedkopere chrysant werd geïmporteerd, is dit de bloem voor op graven geworden. De chrysant lijkt op een zon; de witte chrysanten staan voor licht, de gele voor eeuwigheid.



Jean wijst ons op de symboliek van de verschillende graven zoals een afgebroken zuil of afgebroken boomstam, die de afgebroken levenszuil symboliseert en vaak wordt gezet bij jonge mensen die verongelukt zijn. Ook vind je regelmatig een opengeslagen boek als levensboek. Bij iemand die muzikant is geweest zijn in dit open boek enkele muziekregels gegraveerd die door José meteen herkend en gezongen worden als eerste twee regels van het lied Holy City: Last night I lay asleeping, There came a dream so fair.

Ook toont Jean ons het graf van Henri Jonas, kunstschilder die langdurig verbleef in een psychiatrische inrichting geleid door broeders. Omdat hij tijdens zijn verblijf veel schilderde vonden de broeders dat de schilderijen hun eigendom waren. Ook zijn er veel oorlogsgraven van Zouaven die vochten voor de paus, tot jonge jongens gesneuveld in de meidagen van 1940 en later die sneuvelden in Nederlands Indië.

In het stuk waar de ongelovigen, socialisten en nu ook Chinese mensen worden begraven staat een schitterende Japanse esdoorn met afbladderende rode bast. We bewonderen de rode beukenlaan aangelegd door landschapsarchitect Rosseels en willen natuurlijk ook de reuze sequoia op de burgemeestersrotonde voelen. De bast van een sequoia is heel verend en kurkachtig. Dit komt omdat de bast lucht kan vasthouden wat maakt dat de boom kan overleven bij bosbranden. Deze boom is waarschijnlijk meer dan 100 jaar oud. We vinden hier restanten van een door een roofvogel geslagen duif, net als eerder op het Joodse kerkhof. In ieder geval zijn de veerpunten niet afgebeten (dus geen vos).

Op de kruisingen van de paden vind je treurbomen zoals treurwilgen, treuressen en treurberken die hier ook vanwege de symboliek geplaatst zijn. Achter de kapel staat een treurhoningboom die zwaar gestut moet worden, waarschijnlijk omdat hij in de schaduw van de kapel staat.

We vinden op het Joods kerkhof nog een laatste uitgebloeide bloemenpluis, van wat lijkt op een paardenbloem, maar omdat de zaadjes niet de kenmerkende vorm van een dopvrucht hebben met kleine stekeltjes, moet het iets anders zijn. Jean merkt terecht op dat een begraafplaats eigenlijk een versteende geschiedenis is.

Voor wie meer wil weten/leren: de Algemene begraafplaats heeft een website www.begraafplaatstongerseweg.nl/voorgeschiedenis, waar veel over deze achtergronden te vinden is. Helaas pas na ons bezoek vond ik op deze website een inventarisatie van de aanwezige flora en fauna opgesteld door Cridi Frissen van het CNME met medewerking van o.a. Henny Kloosterboer uit 2009. Iets om mee te nemen als we weer hier komen. [IK]



Woensdag 14 december - Kerstbijeenkomst

Het is de afgelopen jaren een traditie geworden om niet alleen gezellig bij elkaar te zijn met kerststol, glühwein, kaasjes en andere hapjes, maar om ook inhoudelijk te kijken naar de betekenis van bomen als kerstversiering. Ton brengt een veelheid aan takken mee om te determineren. Hebben we vorig jaar gekeken naar Douglasspar, Hem-

lockspar, Oostenrijkse den, Servische spar, blauwe spar, edel zilverspar, Kaukasische zilverspar, een Himalaya cedar en 2 soorten Japanse cipressen, dit jaar is dit nog eens uitgebreid met taxus (te herkennen aan slappe naalden en takken), de libanon cedar (met naalden in bosjes ofwel 'legio'), Mahonia, Thuja en de mannelijke en vrouwelijke vorm van de Hemlockspar. Ter plekke hebben we de mooiste takken uitgezocht om kerststukjes en kransen van te maken. [IK]

Woensdag 18 januari - Siropen

Susanne heeft bij de planning van de bijeenkomsten toegezegd dat ze ons zal leren om siropen te maken. Siropen kunnen gewoon gebruikt worden als lekkere limonade, maar er kan bijvoorbeeld van tijm een hoestsiroop gemaakt worden. Maak je van kruiden thee dan heet dit een infusie, laat je bijvoorbeeld rozebottels trekken in water dan wordt dit een maceraat. Wilgenbast is ontstekingswerend en toverhazelaar is goed tegen spataderen. Tijm, echte heemst en kaasjeskruid zijn goed tegen hoest vanwege de aanwezige slijmstoffen. Als voorbeeld maakt Susanne van tijm een hoestsiroop. Een lepeltje hiervan dagelijks is voldoende. [IK]



Woensdag 15 februari – Mossen

Eindelijk was het zover. Mossen-specialist Hub Bonten verzorgt een mossenles voor ons. Hij begint met de basis: mossen zijn sporenplanten met bladeren en stengels maar geen wortels. Dat is de reden dat ze klein blijven. Hun voedingsstoffen halen ze uit de lucht. Een spoor is een zaadcel en eicel samen maar niet gekoppeld. Door bijvoorbeeld regen worden ze geactiveerd. Wereldwijd zijn er ongeveer 12.000 soorten mossen waarvan ± 600 in Nederland. Er zijn Bladmossen, Levermossen en Houwmossen.

Een bladmos is bijvoorbeeld Veenmos dat een zuur milieu nodig heeft en in de 1^e Wereldoorlog werd gebruikt als antibiotica. Levermossen hebben een vochtig milieu nodig. Een bekend Levermos is parapluutjes mos. Mossen nemen niet alleen fijnstof op maar kunnen dit ook verwerken.

Naast mossen heb je *korstmossen* ofwel Lichenen, wat een betere benaming is.

Een korstmos is namelijk geen mos, maar een schimmel op een wier of alg die de wier of alg nodig heeft om te blijven zitten. De wier of alg zorgt voor het voedsel omdat de korstmos dit niet zelf kan. Het is dus een perfecte symbiose. In Nederland zijn er ongeveer 500 soorten korstmossen. Deze korstmossen zitten vaak op



bomen en reageren op bijvoorbeeld ammoniak zoals het (gele) Dooiermos. De kleur van het geel reageert op licht, dus in juni is het Dooiermos het meest geel. Eikenmos en Baardmos zijn tekens van schone lucht. Rendiermos is erg gezond en bevat alle voedingstoffen die nodig zijn om te overleven.

Na deze theorie mochten we met de door Hub meegebrachte microscopen zelf aan de slag. De kunst was om 1 blaadje van een mos af te snijden, hier een preparaat van te maken en dit onder de microscoop te bekijken. Dit millimeterwerk was dus best moeilijk, maar het resultaat heel bijzonder. Als vervolg op deze interessante les gaan we nog een keer een buitenles met Hub afspreken. [IK]

Woensdag 22 maart - Plantenfamilies herkennen

Op woensdag 22 maart zijn wij bij elkaar gekomen om samen de familiekenmerken van planten te behandelen. Dit wilde de florawerkgroep zo graag nog eens een keer onder de aandacht brengen. Zo hebben we die dag de verschillen tussen een- en tweezaadlobbigen besproken. Eenzaadlobbigen zijn bijvoorbeeld de grassen, de liliëfamilie, de lookfamilie of de narcissenfamilie. Deze planten produceren een zaadje dat uit één deel bestaat. Zoals we rijstkorrels, of granen kennen. Maïs is een duidelijk voorbeeld dat wat groter is zodat we ons hier een voorstelling van kunnen maken.

Tweezaadlobbigen zijn planten die in veel meer families voorkomen. Deze planten produceren een zaadje dat uit twee delen bestaat, zoals we dat kennen bij bonen, splitertwten. Bij pinda's of cashewnoten kennen we zelfs dat kleine puntje dat een voorkiem in het zaad is. Hieruit groeit het zaadje uit tot plant, (als deze natuurlijk niet geroosterd en gezouten is). Omdat er vaak nog een vliesje om het zaad zit, zien we aan de buitenkant niet altijd goed dat deze zaden eigenlijk uit twee delen bestaan. Ook zijn de zaadjes zo klein dat we wel erg moedig zouden moeten zijn om ze zo in detail te willen bekijken.

De zaadjes vormen zich, na bestuiving, in de vrucht. Die vrucht kan bijvoorbeeld een doosvrucht zijn. De anjerfamilie of de papaverfamilie zijn hier voorbeelden van. Een doosvrucht kan uit verschillende hokken bestaan. Dan staat er een-, twee-, drie- of meerhokkig in de flora. In deze hokken ontwikkelen de zaadjes, die in aantal corresponderen met het aantal stempels op het vruchtbeginsel. De vrucht is een familiekenmerk. Kruisbloemen hebben een vrucht die uit twee delen bestaat, een houw of houwte dat bij rijpheid open springt en dan een vals tussenschot laat zien. Of.. zoals bij de ranonkelfamilie, waar de vrucht uit een dopvruchtje bestaat. In deze familie zijn de vruchten zo gerangschikt dat ze samen een soort bolletje vormen. Dit komt omdat in de bloem vele vruchtbeginsels aanwezig zijn. Ieder vruchtbeginsel maakt zijn eigen dopvruchtje. Een dopvrucht is een droge vrucht die niet openspringt, met een zacht omhulsel. Deze vruchtjes worden o.a. door de scherpe boterbloem gemaakt. Je noemt het een noot als deze vruchtwand verhout is, denk aan een hazelnoot.

Dit is een stukje van wat we besproken hebben. Het was zo interessant, dat we dit nog een keer gaan doen. Er zijn namelijk vele families en hun specifieke kenmerken waar we niet aan toe zijn gekomen. [SE]

Werkgroep Vogels



In de kijker: Dominique Spronken

Vertel eens over jezelf, wie ben je en wat doe je?

Ik ben Dominique Spronken en werd op 1 maart 1956 in Frankrijk geboren. Mijn vader was leraar en mijn moeder huisvrouw. Door het beroep van mijn vader zijn wij vaak verhuisd. Van de Jura naar Bourg-en-Bresse en de Vosges en uiteindelijk naar de Savoie, naar Aix-Les-Bains, niet ver van Annecy. Een prachtige streek gelegen tussen de bergen en het grootste natuurlijke meer van Frankrijk. Daar ben ik van de natuur, flora en fauna gaan genieten. Na mijn eindexamen ging ik Engels studeren op de universiteit van Chambéry. Na 3 jaar ging ik stage lopen in Engeland als vreemde taal assistent. Bij mijn terugkeer in Frankrijk leerde ik Rob kennen op een camping tijdens de zomervakantie. Ik kwam naar Maastricht en ging de Nederlandse taal leren aan de volksuniversiteit. Mijn schoonmoeder heeft mij ook geweldig geholpen. Bij het ontbijt met een kinderboek op tafel. Het was niet altijd simpel. De zachte en harde G! Nederlands en dialect!!!

Verder heb ik Franse lessen gegeven voor het AVC uit Emmen en jarenlang voor de Alliance Française

Maastricht. Nu geef ik vrijwillig les bij het Gilde. Een gedreven en vriendelijke groep. Ik geniet elke woensdag om daar te mogen zijn. Een keer in de week ga ik sporten. Ik wandel ook veel met mijn nieuwe puppy Mowgli. Mowgli is 6 maanden oud, ondeugend, wit en erg lief boomertje. Ik woon in Wolder, loop de straat uit en ben in de natuur waar veel vogels vertoeven.



Hoe lang ben je lid van de WGV en waarom ben je destijds lid geworden?

12 december 2014 overleed mijn man ten gevolge van kanker. Rob was al geruime tijd ziek maar door zijn positieve instelling kwam zijn overlijden als een zware klap. Toen viel ik in een diep gat. In Januari vroeg zijn zus Mirian of ik geen zin had om mee te gaan lopen met de Nieuwjaarswandeling van IVN in Oost-

Maarland. Dat heb ik gedaan en heb me ingeschreven voor de basiscursus vogels van Henny en René en daarna ben ik lid geworden van de werkgroep vogels. Wat mij aanspreekt bij de WGV is het feit dat niets verplicht is. Alles is gemoedelijk, vriendelijk, leerzaam. Allemaal leuke mensen, leerzame bijeenkomsten en gezellige excursies.

Welke activiteiten doe je allemaal op vogelgebied?

Ik probeer zo vaak mogelijk naar de bijeenkomsten te komen en mee te doen met de excursies. Ik ga de natuur in met andere ogen en oren. Ik zie vogels en hoor geluiden die ik niet kende. Ik ben naar Zeeland geweest om de flamingo's te zien en heb een tocht gemaakt met de fluisterboot in de Nieuwkoopse plassen op zoek naar purperreigers. Wij hebben ze gezien. Geweldig.

Wat is je mooiste vogelervaring tot nu toe?

2 keer een ijsvogel aan de vijver in mijn eigen tuin. Vorig jaar was ik bij mijn moeder in Frankrijk die aan het meer Lac du Bourget woont. Daar is een groot vogel gebied. Ineens zag ik een fuut met twee kleintjes op de rug, onder de vleugels, die gevoed werden door een ijverige "papa" zo mooi, zo ontroerend. En natuurlijk ook de jaarlijkse trek van de kraanvogels. Een paar weken geleden, s' avonds hoorde ik de kreet van oehoes bij de St. Pietersberg.

Wat vind jij de mooiste vogel die in Nederland voor komt en waarom?

Ik ben altijd blij als ik de eerste zwaluw zie. Ik heb iets met die vogeltjes. Ik heb een filmpje gezien op internet van een zwaluw die gestorven was. De partner bleef erbij. Zo ontroerend.

Motto (al dan niet op vogel gebied):

Carpe Diem. Het leven is hard dus geniet van elke dag. Voor mij is het een wandeling in de natuur, een ontmoeting met een geelgors op weg naar het Albertkanaal of een goede film. Lekker eten met vrienden en vooral de band met mijn kleine, lieve Mowgli.

December 2016 - Oliebollen excursie in winter wonderland

Op 31 december 2016 stonden we om 10 uur bij de ingang van de Eijsder Beemden klaar voor onze jaarlijkse 'oliebollen excursie'. Het was een magische ochtend; koud, mistig en we waanden ons in winter wonderland in dat prachtige bevroren landschap. Wandelend richting het bankje helemaal op de punt probeerden we in de mist toch wat vogels te spotten. Een paar putters zochten op de kaardebollen naar zaadjes. Het rood en geel in hun verenkleed gaf door de telescoop een mooi contrast met het blauw-grijs-witte landschap. We zagen een grote zilverreiger voorbij vliegen over de Maas. Op een hekje zagen we een helemaal



bevroren intacte spitsmuis liggen. Hoe is die daar terecht gekomen?

Aangekomen bij de bank hebben we genoten van heerlijk winterse lekkernijen; oliebolletjes, appelflappen, warme chocomel, glühwein en Jägermeister... Na een tijdje trok de mist wat op en zagen we een groepje grote zaagbekken op de plaszen zwemmen. Een koppel knobbelzwanen lag er stil bij.

Op de terugweg vloog een roodborstje een eind met ons mee. We hebben ons nog even verbaasd over de woonboot die daar nu ligt. Het past eigenlijk niet daar, maar wat moet het prachtig wakker worden zijn daar in de Eijssder Beemden.

Met een heerlijk fris en voldaan gevoel hebben we als werkgroep 2016 afgesloten!

19 Februari 2017 - De Maten

Op 19 februari verzamelen we om 9:30 uur op de parkeerplaats van Natuurgebied De Maten bij Genk. Een frisse, bewolkte dag. We nemen meteen een kijkje op het bruggetje en ontdekken in de verte een grote gele kwikstaart op de oever. Als we het bos in lopen horen we in een boomtop een grote lijster zingen. We turen met z'n allen, maar het lukt ons niet hem te ontdekken. Wel zien we vinken, roodborstjes, de merel, koolmezen, pimpelmezen en een aantal staartmezen die druk piepend met elkaar communiceren.

We naderen de eerste plassen van het natuurgebied. De kuifeenden zijn er in grote getalen aanwezig. Aan de overkant tussen het riet ontdekken we een mannetje en vrouwtje wintertaling. Het mannetje ziet er prachtig uit met zijn roestbruine kop met donkergroene vlek. Er zwemmen ook een aantal grote zaagbekken, wilde eenden en wat tafeleenden, krakeenden en futen. Een kokmeeuw vliegt over het water en even later volgt de aalscholver. En dan gebeurt het: van rechts komt iets aangevlogen wat we allemaal niet vaak hebben gezien... een roerdomp! Hij landt in het riet en weg is hij. Maar wat een machtig gezicht om deze teruggetrokken reiger eens in de lucht te zien!! We zijn er helemaal blij van, de excursie is nu al meer dan geslaagd.



Verder lopend komen we de boomkruiper en de winterkoning tegen. Er vliegen ook eksters en zwarte kraaien. We zien een buizerd en een torenvalk die elkaar in de weg vliegen. Op een iets hoger gelegen heuveltje zoeken we de omgeving even af naar de klapexster, maar die krijgen we niet te zien. Wel een overvliegende zilverreiger.

We lopen door een stukje naaldbos en horen het hoge gepiep van goudhaantjes. Moeilijk zoeken in die hoge kruinen naar het kleinste vogeltje van Europa, maar het lukt ons toch ze te vinden! En even later zien we ook de boomklever van boom naar boom vliegen. Het laatste stuk van de wandeling lopen we langs een smal stroompje en zien we herhaaldelijk de prachtige grote gele kwikstaart langs de oevers vliegen en foerageren. Een prachtige afsluiter voor deze zeer geslaagde excursie. Onder het genot van een heerlijk hapje en drankje bespreken we onze scores van vandaag en denken we terug aan onze ontmoeting met de roerdomp.

25 Maart - Itteren

We verzamelen om 09.00 uur in Itteren op het parkeerplaatsje in het dorp. Strak blauwe lucht maar een stevige frisse wind. In een van de bomen naast de parkeerplaats zitten twee eksters die baltsgedrag lijken te vertonen naast een half nest. Een leuk gezicht, ze maken knikkende bewegingen waarbij hun staarten steeds omhoog wippen.

We lopen richting Maas en blijven vóór de dijk al staan om te genieten van de zangvogels die daar al te zien zijn. Vink, groenling, huismus en koolmees zijn de eerste soorten die we tegen komen. We horen een boomkruiper roepen, maar krijgen hem niet te zien. Ook de Heggenmus zingt zijn klaterende zang maar blijft voor het oog verborgen. In een wei wat verderop zitten twee houtduiven en vliegt een merel van de ene naar de andere boom. We horen regelmatig de lachende roep van de groene specht en na een tijdje worden we beloond met twee

exemplaren die achter elkaar aan vliegen.

Als we het dijkje oplopen, zien we meteen aalscholvers, een blauwe reiger die over vliegt, futen, kuifeenden, meerkoeten, grauwe ganzen, Canadese ganzen en Nijlganzen. We ontdekken al een flink aantal aalscholvernesten in de hoge bomen aan de overkant van de Maas. Wat verder door in de Maas zwemmen wilde eenden, tafeleenden en slobeenden. De buizerd vliegt over en in de bomen op het eilandje zitten wat

kraaien en er zit ook een koppel grote bonte spechten in de top. Dan hoort Henry een typische zang voor de kneu en even later zien we er een prachtig in de zon zitten.

Verder lopend komen we twee mooie knobbelzwanen en een groepje bergeenden tegen op het eiland. Er vliegen ook 6 vrouwtjes grote zaagbekken langs, die zijn laat; normaal zijn die tegen deze tijd al noordwaarts getrokken. Een scholek-



ster vliegt van rechts naar links langs. We kunnen hem (of haar) helemaal volgen. Wat een mooi gezicht met die grote rode snavel. Precies op de rand van het water en het eiland zit een aantal wintertalingen. Met de telescoop ontdekken we aan de overkant in een boom een spreeuw.

Iets verder zegt Henny plotseling "ik hoor een plevier"! We moeten even zoeken, maar dan zien we de twee pleviertjes langs de waterrand struinen. We nemen de vogelgids erbij omdat we twifelen tussen bontbekplevier en kleine plevier. Het blijkt de laatste te zijn; we zien de wat donkerdere en langere pootjes, het wat smallere zwarte masker, de iets slankere bouw maar vooral de mooie gele oogring van de kleine plevier. Een groep smienten vliegt over en later zien we er nog een aantal in de Maas dobberen. Dan vliegt er iets op vanaf de waterkant en moeten we even snel met de verrekijker meekijken; een watersnip. Wat een prachtige vorm in de lucht!

We lopen helemaal door tot het puntje waar de Geul uitmondt in de Maas. Daar zien we in een kaal boompje een roodborsttapuit man en vrouw. We horen de veldleeuwrik, wat een heerlijk zomers geluid! Als we de terugweg aanvangen, zien we een vrij grote roofvogel over de Maas scheren. Hij (zij, blijkt later) wordt achterna gezeten door de kleine plevieren. Het gaat om het vrouwtje (of juveniel) van de blauwe kiekendief. Ze heeft een hele witte stuit en is verder voornamelijk bruin. We kunnen haar een hele tijd bewonderen en zien goed de zo andere vlucht dan bijvoorbeeld die van de buizerd. De blauwe kiekendief blijft veel lager boven land vliegen. Wat een mooie waarneming hier bij Itteren!

Bij de Brigidahoeve kunnen we helaas niet op de binnenplaats zitten omdat alle tafels gereserveerd zijn voor een hele groep mensen die de oevers van de Maas hebben schoon gemaakt die ochtend. Wat een goed werk! Maar binnen genieten we van heerlijke koffie, oma's appeltaart en natuurlijk van het napraten over onze zeer geslaagde excursie!

Betoverd door.... De Roerdomp

Vogels kijken is een geweldige hobby. Eigenlijk maakt het niet zo heel veel uit welke soort je ziet door je verrekijker, door je lens of door je telescoop. Bij mijn onderzoek naar mezen kijk ik 3 maanden per jaar intensief naar mezen. Of het gaat vervelen? Geen seconde! Het blijft boeien.

Maar... zo nu en dan zie je een vogel die echt bij je binnen komt. Die je nèt even een extra boost geeft en waar je dan nog vaak aan terugdenkt in de tijd daarna.

Dat overkwam ons op 19 februari in natuurgebied de Maten (zie verslag in deze Humus). Ook al zagen we de roerdomp maar een paar seconden, het was zo indrukwekkend. Zeker omdat we allemaal weten dat dit een vogel is die teruggetrokken leeft en die je echt niet bij elk bezoek aan een riet-rijk gebied tegenkomt. In de ANWB vogelgids wordt er zelfs beweerd "Zelden vliegend te zien"... Daarom gun ik de roerdomp in deze Humus wat extra aandacht!

De foto van de roerdomp is genomen door Peter Vercruisje, de fotograaf onder onze vogelaars. Deze foto is echter niet genomen in de Maten.

Naam: Roerdomp

Engelse naam: Eurasian Bittern

Herkennen: De roerdomp is een grote, geelbruine reiger. Iets kleiner dan de blauwe reiger, maar veel compacter en met een dikkere hals, die hij vaak tussen de schouders ingetrokken heeft. Hij heeft losse keelveren en korte poten.

Verspreiding: De roerdomp broedt in uitgestrekte rietvelden. Van deze biotoop, die onregelmatig in Europa voorkomt, is hij sterk afhankelijk. In Nederland is hij zowel stand- (hele jaar door aanwezig) als trekvogel.

Gedrag: De roerdomp leeft zeer teruggetrokken en wordt daarom wel als mysterieuze vogel bestempeld. Zijn typische WHOEMP-geluid versterkt die benaming alleen maar. Hij staat bekend om zijn "paalhouding", waarbij hij stijf rechtop staat en een pol riet nabootst (zeer succesvol).

Geluid: De baltsroep van de mannelijke roerdomp, een diep en uitademend WHOEMP, is tot op 5 km afstand te horen. De vluchtroep is een enkel of herhaald diep en hees *graoh*.

Voedsel: De roerdomp leeft vooral van vissen, amfibieën en kleine zoogdieren, maar ook grote waterinsecten en jonge vogels zijn niet veilig voor hem. Hij zoekt zijn voedsel in de moerassige plantengroei aan de oevers van open water.

Geïnspireerd? Kijk dan eens op de site van de vogelbescherming. Hier vind je ook kijktips. In natuurgebied de Maten bij Genk zit hij in elk geval!

Bron: ANWB Vogelgids van Europa en www.vogelbescherming.nl

Door: Janneke Ackermans



Werkgroep Natuurbeheer



Zaterdag 10 december 2016 - Boomgaard Kasteel Jeruzalem
Snoei-instructieles verzorgd door het IKL
(instandhouding kleine landschapselementen).

Opkomst 24 personen

De instructie-les werd ons aangeboden door het IKL omdat ze zeer te spreken zijn over de wijze waarop we werken. Het is zelfs zo dat ze voor de eerstvolgende snoeidag in April bij Lucien, wederom hebben aangeboden ons van advies te voorzien bij het snoeien.

De wei achter kasteel Jeruzalem is na de restauratie van het kasteel als boomgaard aangeplant (indertijd tijdens Boomfeestdag door schoolkinderen, CNME en IVN). De bomen zijn nu enkele jaren oud en moeten hun vormsnoei krijgen. We bepalen dan welke takken straks de gesteltakken worden, zeg maar de hoofdtakken in de boom. Een appel-, kers-, peer- of pruimenboom heeft elk een eigen snoeivorm. We hebben ons in groepjes van 4 personen opgedeeld, waarbij de mensen met ervaring goed verdeeld werden zodat er als groepje zelfstandig gewerkt kon worden. Eerst hebben we uitleg gekregen van Jan Kluskens hoe je een appelboom snoeit en nadat we het in de praktijk hadden gebracht volgden de andere fruitsoorten. Het was heel leerzaam mede omdat we de laatste tijd in oudere boomgaarden werkten, en de praktijk ervaring over hoe jonge bomen te snoeien wat vergeten is.

Zaterdag 14 januari - Boomgaard kasteel Borgharen

Opkomst 9 personen

3 Maal is scheepsrecht, dus na 3 verregende zaterdagen hebben we uiteindelijk op 4 februari kunnen gaan snoeien in Borgharen. Inmiddels werken we al 10 jaar in Borgharen en zijn we toevallig nu de wei helemaal rond geweest. We beginnen dus vooraan bij boom nummer 1. Hieronder het stukje van Carlo Poolen dat hij in het parochieblaadje van Borgharen heeft geschreven.

De Huisweide

Op zaterdag 4 februari hebben we weer gesnoeid in de huisweide. Dit is enkele weken later dan gepland vanwege het winterse weer in januari. In 2007 zijn we gestart met het onderhoud aan de perenbomen. Ieder jaar nemen we enkele bomen onder handen. Verleden jaar hebben we de laatste bomen gesnoeid. Dit betekent dat alle bomen minstens een keertje zijn aangepakt. Hiermee blijven ze vitaal en kunnen we nog jaren genieten van dit pareltje midden in het dorp.

Dat het werk zin heeft, kunnen we ieder voorjaar zien als de bomen in volle bloei staan. Dit jaar hebben we de 4 bomen aangepakt in de eerste rij gezien vanaf de kasteelboerderij. Het zijn hoge bomen, dus er is nog al wat kunst- en vliegwerk voor nodig. Gelukkig hebben we weer een beroep kunnen doen op de Werkgroep Natuurbeheer van IVN Maastricht. De werkers zijn weer prima verzorgd door José. Na de heerlijke lunch is er voor de liefhebbers een korte rondleiding door het kasteel. Hiermee sluiten we deze dag in stijl af. Graag wil ik iedereen van harte danken die deze zaterdag de handen uit de mouwen heeft gestoken. [CP]

Zaterdag 11 Maart - Boomgaard Maasveld

Opkomst 9 personen

In Maasveld zijn in het verleden heel veel nieuwe fruitbomen geplant die nu op een leeftijd zijn dat ze hun vormsnoei moeten krijgen. De snoeicursus van het IKL in december kon nu toegepast worden. De appelbomen kregen een vormsnoei en tevens werd de hoogte bepaald. Bij het bepalen van de gesteltakken houd je er rekening mee dat de ladder goed in de boom geplaatst kan worden. Het was vooral een heel gezellige dag. We hebben flink doorgewerkt en zo in totaal 36 bomen gesnoeid. Anja van Maasveld had weer voor een geweldige lunch gezorgd, buiten in de zon. [DvdW]

Publicaties te koop

in de Natuurtuinen of via tineke.de.jong@kpnplanet.nl



Bomenwandelboekje 'Van Hemel tot Fossiel' € 6,00

Gids bomenpad Heugem € 2,50

Bomenwandeling 'Eik en Beuk' € 3,50

In de voetsporen van Eli Heimans € 9,95

**Mescher Ommetje
€ 7,- voor IVN-leden
€ 8,- niet IVN-ers**

Bie dur Lei

(Châlet D'n Observant)



Midden in de ENCI-groeve ligt het infocentrum 'Bie dur Lei' (Châlet D'n Observant) met een prachtig terras waar het heerlijk toeven is.

Geniet van het fantastische uitzicht op de Observant, de visvijver en de nog in bedrijf zijnde ENCI-groeve met haar adembenemende kalkwanden.

Of beklim de trap naar het spectaculaire uitzichtplatform.

Binnen is er een doorlopende informatiefilm over het 'Plan van Transformatie ENCI-gebied', waar beheerder Lei Bellefroid u trouwens alles over kan vertellen.

Het is niet alleen een plek om lekker uit te rusten onder het genot van een hapje en een drankje, maar ook het vertrekpunt van o.a. een fotospeurtocht, prachtige wandelingen (5-25 km) en fietstochten. Deze zijn gratis te verkrijgen.

De kinderen kunnen gratis op zoek naar fossielen in mergelblokken.

Met hamer, helm en veiligheidsbril wordt het een spannend avontuur.

Voor de grote avonturiers zijn er rondleidingen door de ENCI-groeve.

In de vijver kan gevist worden en als u met een groep een op maat gesneden excursie of activiteit zou willen, kan dat geregeld worden.

Bie dur Lei is het hele jaar door geopend
op woensdag en donderdag van 12.00 tot 17.00 uur,
op vrijdag, zaterdag en zondag van 11.00 uur tot 18.00 uur.

Adres: Lage Kanaaldijk 115, 6212 NA Maastricht
e-mail: chaletobservant@gmail.com
website: www.chaletobservant.nl



Lid worden?

Wilt u samen met ons de natuur van dichtbij beleven? Geef u dan op als lid van IVN, waarvan de afdeling IVN Maastricht onderdeel is.

U bent dan lid van IVN en aangesloten bij de afdeling IVN Maastricht.

CONTRIBUTIE	€
IVN-lid (en aangesloten bij afdeling Maastricht) incl. tijdschrift 'Mens en Natuur' (4x) + afdelingsblad 'Humus' (3x)	24,-
IVN-lid + abonnement 'de Natuurgids' (8x per jaar)	39,50
Huisgenoot- of Jeugdlid	5,-

Aanmelden bij ledenadministratie

Secretaris Carlo Poolen - Trichtervoogdenstraat 70, 6223 CT Maastricht.
Tel: 043-3626261. E-mail: ivn.maastricht@home.nl

Contributie overmaken naar:

ING Bank rekeningnr. NL05 INGB 0002 4052 39 van IVN afdeling Maastricht, met vermelding van uw N.A.W. gegevens.

Donaties

Wilt u geen lid van onze vereniging zijn, maar ons wel financieel steunen? Dat kan! Maak minimaal € 15,- over op bovenstaande rekening onder vermelding van: donatie. U ontvangt dan 3x per jaar ons afdelingsblad 'Humus'. U heeft geen stemrecht en u krijgt geen korting op IVN-cursussen en andere IVN-activiteiten.

Adverteren in Humus

De kosten voor 1 jaar (3 nummers) adverteren, bedragen:

zwart/wit: ¼ pagina € 25,-; ½ pagina € 50,-; 1 pagina € 75,-

full colour: ¼ pagina € 37,50,-; ½ pagina € 75,-; 1 pagina € 112,50

Kopij voor Humus 99 (verschijnt sept. 2017)

Aanleveren voor 14 augustus bij Chrit Merckelbagh,
Venkelbeemd 1, 6229 WV Maastricht of per e-mail chritm@gmail.com

Redactie Humus: Chrit Merckelbagh, Tineke & Wil de Jong

Humus komt 3 keer per jaar uit met een oplage van 350 ex.,
het winternummer heeft een oplage van 400 ex.

Gid

van Schijndel



advies en interim-management

A Veulenerbank 6
NL/ 6213 JT Maastricht
M +31 621 25 30 47
E gid.advies@ziggo.nl
W www.gidadvies.nl

Advocatenkantoor mr. Anton van den Broek

lid van de Vereniging Arbeidsrecht Advocaten Nederland

Uw advocaat voor al uw problemen op het gebied van
arbeidsrecht, sociale zekerheid en ondernemingsrecht.

Onder het motto:
'het voorkomen van problemen is beter dan problemen oplossen'
is het verstandig mij op voorhand te raadplegen
voordat er een juridisch conflict ontstaat.

kantoor: Brusselsestraat 7, 6211 PA Maastricht
e-mail: avandenbroek@advocatenvandejurist.nu
telefoon: 06-26314341